

RAPPORTERING AV UTDANNINGSVIRKSOMHETEN FOR 2009/2010

Innledning

Del 1 Sentrale problemstillinger

Del 2 Annet

Del 3 Ph.d.-utdanning

INNLEDNING

Kvalitetssikringsrapporten for Fakultet for humaniora, samfunnsvitenskap og lærerutdanning (HSL-fakultetet) er for studieåret 2009-2010 delt inn i tre deler, etter mal fra Universitetsdirektøren v/Avdeling for utdanning (UTA). Tema i del 1 og 3 er satt i malen, i del 2 kan fakultetet velge tema etter hva det mener er mest sentralt og som ikke tas opp i del 1 eller 3. Tema i rapporten knyttes også til fakultetets strategiplan for 2010-2013.

Del 1 *Sentrale problemstillinger* inneholder tema som etterspørres i malen som er vedlagt brev 10.08.2010 fra Avdeling for utdanning. Tema og spørsmål fra malen er markert med kursiv i rapporten. Følgende blir tatt opp: studentrekruttering, gjennomføring og frafall, gjennomgang av studieprogramporteføljen og implementering av nytt kvalitetssystem for utdanningsvirksomheten. Videre følger evaluering av studieprogram og emner, kandidatundersøkelsen, læringsmiljøarbeid og søknad om midler til studiekvalitetsforbedrende tiltak.

I del 2 *Annet* er det lagt vekt på tema som innføring av kvalifikasjonsrammeverket, internasjonalisering, IKT og fleksibilisering av studiene samt EVU – etter- og videreutdanning.

Del 3 *Ph.d.-utdanning* er todelt: Første del omhandler tema og spørsmål i brev 30.08.2010 fra Avdeling for forskning og utvikling (AFU), der spørsmål fra AFU er markert med kursiv. Andre del består av kvalitetssikringsrapport for ph.d.-studiet ved HSL-fakultetet.

Fra 1.8.2009 ble tidligere Avdeling for lærerutdanning (AFL), Det humanistiske fakultet (HUM-fak) og Det samfunnsvitenskapelige fakultet (SV-fak) fusjonert til HSL-fakultetet. Studieåret 2009-2010 ble dermed det første studieåret for det nye HSL-fakultetet. Fakultetet er lokalisert på to steder. Ett institutt er på Mellomvegen, ILP – Institutt for lærerutdanning og pedagogikk (som består av tidligere AFL og IPLU (Institutt for pedagogikk og lærerutdanning (IPLU) fra SV-fak). De andre instituttene er i Breivika. Fakultetet har i alt sju institutt. I tillegg videreføres CASTL – Centre for Advanced Studies in Theoretical Linguistics og Senter for fredsstudier, samt samarbeidet med Senter for samiske studier. Fakultetet tilbyr studieprogram på bachelor-, master- og ph.d.-nivå. Det er disiplinære program, tverrfaglige- og profesjonsstudier. I tverrfakultære program deltar fagområdet samfunnsøkonomi ved Handelshøgskolen i Tromsø, BFE (Fakultet for biovitenskap, fiskerifag og økonomi).

Ny, felles administrasjon for studiesaker på bachelor- og mastergradsnivå er Seksjon for utdanningstjenester, for forskerutdanninga: Seksjon for forskningstjenester. Innenfor fakultetets studieadministrasjon har det vært samkjøring av felles rutiner på mange områder, dette beskrives nærmere i kapitlet om fakultetets prosedyrebeskrivelser.

Samtidig som det har pågått endringer i fakultetets organisasjonsstruktur, har fagmiljøene holdt fram med forskning og undervisning, de har foretatt evalueringer og programmene/instituttene har levert sine rapporter til fakultetsrapporten. Denne fakultetsrapporten vil ta for seg tilbakemeldinger via rapporter fra studieprogrammene/instituttene og ellers gjøre rede for spørsmål/områder fakultetene er bedt om å melde tilbake på til universitetets utdanningsmelding for studieåret 2009-2010.

DEL 1 SENTRALE PROBLEMSTILLINGER

Studentrekruttering

Det er utarbeidet en handlingsplan¹ studentrekruttering som angir overordnede prioriteringer av målgrupper, kanaler og tiltak for UiTs rekrutteringsarbeid. Den omfatter både pågående tiltak som skal videreføres og en rekke nye tiltak som skal iverksettes. Avdeling for kommunikasjon og samfunnskontakt bes gi en rapport om status for arbeidet med studentrekruttering hvor det redegjøres for tiltak og resultat av de iverksatte rekrutteringstiltakene.

Tall for opptak og registrerte studenter har gått ned ved HSL-fakultetet (se tabellen nedenfor). Nedgangen kan ha sammenheng med et tilfredsstillende arbeidsmarked, men det viser også at det er viktig at fakultetet gjør noen bevisste tiltak hva gjelder rekruttering. I henhold til *Strategi for HSL-fakultetet 2010-2013* skal det utarbeides en tydelig plan for rekruttering. I forbindelse med dette arbeidet vil det gjøres en nærmere undersøkelse av blant annet søkertall og opptakstill.

Tall for søknader, opptak og registrerte studenter:

	2006	2007	2008	2009*	2010
Søknad					
SV-fak	5708	5722	5531		
HUM-fak	1274	1322	1242		
AFL	2307	1717	1601		
SUM HSL-fakultetet	9289	8761	8374	8073	8631
Opptak					
SV-fak	978	1042	915		
HUM-fak	273	292	217		
AFL	610	354	239		
SUM HSL-fakultetet	1861	1688	1425	1576	1520
Registrerte studenter					
SV-fak	1738,3	1769,4	1597,5		
HUM-fak	457	496	445		
AFL	1089,1	945	708		
SUM HSL-fakultetet	3284,4	3210,4	2750,5	2567,9	2239

Tall fra DBH-tabeller: søknad, opptak og registrerte studenter. * Tall fra 2009 er summert under HSL.

Arbeidet med studentrekruttering på fakultetet har i 2009/2010 hatt fokus på aktivitetene som gjøres i samarbeid med Avdeling for kommunikasjon og samfunnskontakt (KSA). Dette gjelder blant annet utarbeiding av studiekatalog, innmelding av utdanningsprogram som skal prioriteres i rekrutteringskampanjen, deltakelse på utdanningsmesser og i møter med UiTs rekrutteringsforum. Aktivitetene knyttet til KSA har hovedfokus på førstegangssøkere i tillegg til at det gis et generelt fokus på våre studietilbud. Fakultetet har også fokus på etter- og videreutdanning (EVU). EVU er samfunnsrelevant og rekrutterer studenter utover den ordinære studentgruppen. (Se eget avsnitt om EVU).

¹ Handlingsplan for Universitetet i Tromsø (arkivref.: 2009/3873) er utarbeidet på bakgrunn av målene som er definert i Strategidokumentet for Universitetet i Tromsø 2009-2013. Planen beskriver konkrete handlinger og tiltak i perioden for virksomhetsområdene forskning og utvikling, utdanning, formidling og profilering samt mennesker i organisasjonen og infrastruktur. Handlinger og tiltak for studentrekruttering er beskrevet i kapittel 5.1 i handlingsplanen.

I forbindelse med fakultetets arbeid med rutinebeskrivelser for studieadministrasjonen ble det utarbeidet et *Årshjul for studentrekruttering*. Denne er inndelt i tre deler: 1) utarbeidelse av studiemateriell 2) studentrekruttering i lag med KSA og 3) campusbesøk.

De nye lærerutdanningene har hatt hovedfokus ved fakultetet i perioden. Det ble satt av egne midler til markedsføring av disse danningene. Markedsføringen gikk inn som en del av kampanjen til UiT sentralt.

Universitetet er med i det regionale samarbeidet *SAK-lærerutdanning* (samarbeid, arbeidsdeling og konsentrasjon) i Region 6. I dette samarbeidet fokuseres det blant annet på rekruttering til læreryrket. Våren 2010 ble det kjørt en annonsekampanje i nordnorske aviser. Annonsene var felles for utdanningsinstitusjonene i region 6 (Universitetet i Tromsø, Høgskolen i Finnmark, Høgskolen i Bodø og Høgskolen i Nesna).

Fakultetet har arbeidet med å finne aktiviteter som kan tilbys elever på campus. Slike besøk kommer i stand på ulike måter. Enkelte skoler henvender seg til KSA som videreformidler bestillingen til de fakultet det angår. Andre tar direkte kontakt med fakultetet/eller et bestemt institutt.

I tillegg inviterer fakultetet/eller institutt til aktiviteter på campus. Våren 2010 plukket historie ut noen forelesninger som passet for videregående skole /ungdomskolen. HSL-fakultetet sendte ut invitasjon til videregående skoler og ungdomskoler i Tromsø. Ved ILP (Institutt for lærerutdanning og pedagogikk) har det i mange år vært kontakt med barnehager og grunnskolen i fag som drama og musikk. I tillegg har flere av fagene i førskolelærerutdanningen og faglærerutdanning i praktiske og estetiske fag ulike besøk/aktiviteter som involverer barn fra barnehage og grunnskole.

I forbindelse med Utdanningsmessa i Tromsø ble elever fra videregående skole invitert til universitetet for å få informasjon av studietilbudene. Elevene måtte velge en av syv presentasjoner. Fakultetene var ansvarlig for å presentere studietilbud. HSL-fakultetet presenterte sine studietilbud i 1) studietilbud innen humanistiske fag og samfunnsfag og 2) studietilbud innen lærerutdanninger, utdanninger i pedagogikk samt utdanninger i musikk og kunsthøgskolen. Dette opplegget vil KSA gjennomføre i 2011.

I forbindelse med satsning på fleksible studier (se avsnitt om fleksibilisering) ble det gjennomført en egen rekrutteringskampanje for utlyste nettstudier. En egen nettside ble utarbeidet sammen med U-vett (Universitetets videre- og etterutdanning). For å tiltrekke studenter fra Sør-Norge ble det annonsert i aviser i Trondheim, Stavanger, Bergen, Kristiansand og Oslo. I tillegg ble fellesannonsen til Universitetet i Tromsø benyttet for å dekke Nord-Norge. Søkermassen kom fra hele landet.

Rekruttering er et krevende område, og instituttene rapporterer blant annet om følgende vurderinger og tiltak: IKL (Institutt for kultur og litteratur) og IS (Institutt for språkvitenskap) mener det er for få søkere til språkstudiene. De vurderer tiltak som mer kontakt med videregående skoler, elevbesøk, og nye studier som "områdestudier", som har vist seg populært ved andre norske universiteter: Det er studieprogram med for eksempel europastudier og fremmedspråk. IAS (Institutt for arkeologi og sosialantropologi) vil utbedre nettsidene, med bl.a. informasjon om faglig spisskompetanse. De vil også utvikle utvekslingsavtaler med Island og Umeå, for å trekke flere studenter til masternivå. Faglærere ved sosialantropologi

besøker videregående skoler og informerer om studiet og jobbmuligheter. Faget tar også imot klassebesøk; der de får introduksjonsoppgaver og informasjon om studiet og jobb.

Ved innføring av kvalifikasjonsrammeverket gir alle studieplaner og emnebeskrivelser bedre informasjon om kompetanse og yrkesmuligheter. Dette er også en god måte å markedsføre studiene våre på.

Det er flere mastergradsprogram i ledelse ved fakultetet samt ved andre fakultet, og de konkurrerer til en viss grad om de samme søkerne. Det samme gjelder de engelskspråklige, tverrfaglige mastergradsprogrammene, som vi ikke har egne bachelorgradsprogram for, men som henter studenter blant våre bachelorgradskandidater. Et av de engelskspråklige masterprogrammene vil forsøke å rekruttere flere skandinaviske studenter. I rapporter fra de engelskspråklige masterprogrammene vektlegges betydningen av at det er innført tidligere søknadsfrist for selvfinansierende studenter. Det betyr at de kan få tidligere svar og ikke takker nei til studieplass ved UiT fordi de har fått svar fra andre universitet først. Det gjør også at de får bedre tid til å ordne med visum og andre formaliteter før ankomst. Rapport fra IHR (Institutt for historie og religion) viser til relativt stort antall enkeltemnestudenter. Instituttet har derfor satt i gang tiltak for å informere denne studentgruppa om programmene og om å søke opptak til dem. De påpeker dessuten at årsstudiene i historie og religionsvitenskap har hatt økt rekruttering, i motsetning til bachelorgradsprogrammet. Ved PPU – Praktisk-pedagogisk utdanning er det en del studenter som ikke starter og studieplasser blir stående ledige. ILP (Institutt for lærerutdanning og pedagogikk) vurderer derfor å legge ut plasser på Restetorget og ev. også ta opp flere studenter enn det er plasser til.

Gjennomføring og frafall

Det er et mål å øke samsvaret mellom studentenes planlagte studieløp og faktiske studietid, og redusere det faktiske frafallet fra alle typer utdanninger. Gjennomførings- og frafallsproblematikken har vært gjenstand for diskusjon i sektoren og ved Universitetet i Tromsø over lang tid. Frafall fra og forsinkelse i studiene er fortsatt et problem.

Fakultetene bes gi tilbakemelding om eventuelle tiltak som har hatt som mål å minske frafallet. Oppnådde resultater fra dette arbeidet må også beskrives. Universitetsdirektøren ønsker særlig tilbakemelding på følgende punkter:

- Tiltak gjennomført for å heve den pedagogiske kompetansen
- Tiltak gjennomført for å bedre oppfølginga av studentene
- Funn fra eventuelle undersøkelser om frafall
- Erfaringer og resultater fra eventuelle iverksatte tiltak med mål å redusere frafallet og forbedre gjennomføringa

Gjennomføring i henhold til avtalt utdanningsplan:

	2006	2007	2008	2009
HUM-fak	75,7	78,9	71,5	
SV-fak	81,2	82,4	78,4	
AFL	89,4	89,5	92,9	
HSL-fakultetet				82,6

Tall fra Database for statistikk om høgre utdanning: Gjennomføring i henhold til utdanningsplan

Gjennomføringstall fra Database for statistikk om høgre utdanning (DBH) viser at tidligere AFL har svært høye gjennomføringstall. Tall fra hele landet viser også at det er tidligere Høgskolen i Tromsø som har høyest gjennomføringsgrad på landsbasis. Tidligere SV-fak og HUM-fak har også høyere gjennomføringstall sett i forhold til tilsvarende fakultet i landet. Dette er et svært godt utgangspunkt og er viktig å ha med i betraktning i de videre analysene av studiekvaliteten ved fakultetet.

En av grunnene til de gode gjennomføringstallene for tidligere AFL kan være at det i 2005 ble innført progresjonsregler. Det nevnes også i rapport fra ILP. Progresjonsreglene setter tydelige grenser for hvor mange studiepoeng/emner som må være bestått for å kunne følge kullet man begynte i. Dette gir ei god faglig og administrativ oppfølging av den enkelte student.

I institutt-/programrapportene viser flere institutt til at en del av studentene ikke følger normert studieprogresjon. Det er foretatt QuestBack-undersøkelser som det kan være lav svarprosent på. Den lave svarprosenten gjør at det kan stilles spørsmål ved undersøkelsenes validitet, men noen institutt har intervju/samtaler i tillegg. IKL og IS har i QuestBack-undersøkelse fått tilbakemelding fra studentene om at lav gjennomføring delvis skyldes jobb, de tar studiet på deltid, at de ikke prioriterer nok tid på studiene eller det er en del som ikke har bestått ex.phil. Studentene er ellers fornøyd med veiledning, undervisning og tilbakemeldinger. Sosiologi melder om det samme. Det bemerkes at antall ferdige bachelorgradskandidater (BA) er høyere enn det som framkommer i FS (Felles studentsystem), fordi de må bestille vitnemål for å bli registrert som fullført, og det er ikke alltid at studenter som fortsetter på master bestiller BA-vitnemål.

Flere institutt melder om at studenter i førsteåret kan ha problemer med overgangen fra videregående skole til universitetet. De er vant til mer oppfølging i videregående skole, hvor de fikk mer oppfølging og ble "passa på", mens de på universitetet blir mer overlatt til seg selv. Dersom de er forsinka, er stryk på ex.phil. en gjenganger. Tiltak som foreslås her er informasjon i studieplanen og i undervisninga om krav til selvstendighet. På mastergrad følger de fleste normert studietid på opplæringsdelen, men bruker for lang tid på masteroppgaven. Det kan også skyldes at en del er helt/delvis i jobb. IFF (Institutt for filosofi og førstesemesterstudier) melder om gode faglige resultater på de som tar eksamen, men at instituttet ønsker å bidra til å redusere frafall. De registrerer ellers at ca. 50 % av studentene ikke er på program, men tar enkeltemner. Disse er vanskeligere å følge opp, da de ikke skal ha noen utdanningsplan. Flere melder om at gjennomføring også kan ha sammenheng med at noen melder seg opp til eksamen i flere emner enn det som er realistisk. Gjennomgang av studentenes utdanningsplaner kan motvirke dette noe. Statsvitenskap melder om høy gjennomføringsgrad på mastergradsnivå, og studentene er fornøyd med undervisning og egen innsats. Viktig er også at de melder seg til deltidsstudium når de samtidig er i jobb. For noen mastergradsstudier blir det gitt grundig informasjon om studieløpet, mastergradsoppgaven og veiledningskontraktens premisser, samt at veileder skal tildeles i god tid før veilederseminar.

Tiltak gjennomført for å heve den pedagogiske kompetansen

For å styrke kvalitet på undervisning og læring ved fakultetet er styrking av den pedagogiske kompetanse hos de faglige ansatte et av flere tiltak i strategiplan for fakultetet. Det gjelder både bruk av forskjellige undervisningsformer samt veiledning. HSL-fakultetet gjennomførte våren 2009 kurs for skrivekurslærere, med foreleser fra førstesemesteremnet Akademisk skriving ved Universitetet i Bergen. Kurset blir avholdt hvert år på våren eller ved semesterstart på høsten, før skrivekursene starter for studentene på førstesemesterstudiet. Fakultetet fortsetter med arbeidet innenfor universitetspedagogikk. Ett av tiltakene her er et prosjekt igangsatt høsten 2010 av faggruppe i universitetspedagogikk sammen med faggruppe i samfunnsplanlegging: Det er et pilotprosjekt for å utvikle emneevaluering slik at både studenter, lærere og sensorer blir hørt, samtidig som det fokuseres på læringsresultat i evalueringen. Dette er i tråd med implementeringen av kvalifikasjonsrammeverket. Det skal undersøkes hvordan emner kan evalueres i forhold til emnets læringsmål. Arbeidet tar utgangspunkt i emnet SPL-3010 Cultural planning, som tilbys høsten 2010. Piloten kan bli

supplert med kompetanse fra og eventuell kobling til et NOKUT-initiert pilotprosjekt. Det kan også bli aktuelt å gjøre koblinger til kvalitetssystemet.

Funn fra undersøkelser om frafall

I Utdanningsmelding for 2008/2009 ved Universitetet i Tromsø ble det påpekt frafall fra studiene ved UiT. I HSL-fakultetets kvalitetssikringsrapport for 2008-2009 ba fakultetsstyret om at fakultetsledelsen i neste års melding vurderer på hvilke områder det er størst behov for forbedringer og tiltak. Styret ønsket særlig mer kunnskap om årsakene til frafall (sak FS 22/2009, 2009/6202-25). Ifølge strategiplan for 2010-2013 for HSL-fakultet skal det skaffes mer kunnskap om frafalls- og gjennomstrømningsprosenten. Våren 2010 ble det derfor gjennomført en frafallsundersøkelse på bachelorgradsprogram (BA) ved HSL-fakultet. Dette for å kartlegge omfanget nærmere ved fakultetet og se på mulige årsaker. Undersøkelsen ble foretatt på grunnlag av gjennomføringsdata i FS – Felles studentsystem og ved en spørreundersøkelse som ble sendt ut via QuestBack til alle studentene på bachelorgradsprogram ved fakultetet våren 2010, unntatt allmennlærer- og førskolelærerutdanninga. Undersøkelsen så både på årsaker og omfang av frafall og studentenes eventuelle planer om å fortsette på mastergradsnivå. De ble også bedt om å komme med forslag til tiltak for å bedre studiesituasjonen. Rapport fra undersøkelsen legges ved som vedlegg til dette dokumentet (vedlegg 5).

I rapporten blir frafall delt inn i to hovedkategorier: *Akseptabelt frafall* og *uønsket frafall*. *Akseptabelt frafall* omfatter studenter i kategoriene som finner ut at "universitetet ikke er noe for dem", har manglende faglig kapasitet, bytter program eller ikke har intensjon om å ta hele programmet. Det vil også være personlige/sosiale grunner som gjør at studenter velger å slutte eller fortsette studier et annet sted. Dette er forhold instituttet kan gjøre lite med. *Uønsket frafall* kan defineres på mange måter. Rapporten velger å bruke definisjonen som omfatter studenter med "avgitt eksamen og mer enn 60 stp. og mer enn 2 semester ved UiT". Uønsket frafall definerer det frafallet hvor instituttet har mulighet til å vurdere tiltak ved at studentene tilbringer tid ved instituttet og tar et minimum av eksamener og studiepoeng. Noen har ikke starta på utdanninga, men blir telt med i FS fordi de har tatt i mot studieplassen, selv om de ikke har registrert seg ved UiT. Totalt på fakultetet er det uønskede frafallet på 13 %. I utdanningsmeldinga for UiT skilles det ikke mellom uønsket og akseptabelt frafall. Halvparten av frafallet skyldes at studentene tar overgang til et annet program, det betyr altså ikke at de slutter ved universitetet. Dette skjer oftest i løpet av det første studieåret. Når man tar i betraktning at de fleste studentene, særlig i starten på lavere grad, hører til ei ung aldersgruppe, kan bytte av fag- og studieprogram være en naturlig del av prosessen der de velger utdanning. En del bytter program fordi de endrer faginteresser/yrkesvalg, andre fordi de ønsker mer valgfrihet. Fra instituttene rapporteres det om frafall særlig på deltidsstudier, og undersøkelser viser at det skyldes jobb eller private forhold.

Likevel forekommer det også frafall der studentene velger å fortsette utdanninga ved annet lærested eller velge annen type utdanning, enten av faglige eller personlige/sosiale grunner. Den siste årsaken kan det ikke gjøre så mye med. Når det gjelder faglige grunner, er det muligheter til å vurdere tiltak, blant annet ved å vurdere emne- og programporteføljen. I frafallsundersøkelsen nevner studentene selv tiltak som mer undervisning/veiledning, tettere oppfølging og seminargrupper. Andre forslag er for eksempel kurs i veiledning for ansatte/stipendiater/mastergradsstudenter.

Frafallsundersøkelsen har gitt fakultet ny kunnskap ved at man vet en del mer om årsakene til frafallet og også forskjellige måter å måle frafall på. Undersøkelsen gjør likevel ikke greie for

hvilke tiltak som kan settes i verk for å redusere frafallet videre. Undersøkelsen er likevel et verktøy i arbeidet med å planlegge og vurdere tiltak for å hindre/minke frafall fra studiene.

Ved fakultetet er det allerede igangsatt og gjennomført enkelte tiltak, andre tiltak er under planlegging: Instituttene ved HSL-fakultetet ble bedt om konkrete innspill om tiltak som instituttene kan sette i verk for å forbedre undervisnings-/studiekvaliteten og læringsmiljøet slik at studentene fullfører studiene. Samtidig ble det bedt om forslag til tiltak som kan bidra til at studentene går videre på masternivå ved UiT etter fullført bachelorgrad heller enn å gå videre til studier ved andre læresteder. I tillegg ble instituttene informert om at de kunne søke på midler til studiefremmende tiltak. Av fakultetets utdanningsfond var om lag kr 150 000 disponibelt til studiefremmende tiltak, med sikte på å redusere frafall blant studentene. Forslag til tiltak fra instituttene består av forskjellige strategier: tettere oppfølging med samtaler og veiledning, karriereveiledning, orienteringsmøter for et kull/flere kull/for et fag/studieretning, felles faglig-sosiale dager med studenter fra forskjellige kull, mastergradsstudenter og lærere, ekskursjoner/kulturelle aktiviteter, fadderordning med masterstudenter som støttespillere for nye bachelorgradsstudenter. Andre tiltak er opprettelse av årsstudier, som både kan rekruttere flere studenter som ikke nødvendigvis tenker å ta en hel grad. Et årsstudium kan også gi mersmak slik at disse studentene senere søker overgang til bachelorgradsprogram. Videre tiltak: kortere behandlingstid for søknader til mastergrad, foreslå ”pakker” av valgfrie støtteemner. Det ble også foreslått å ringe til søkere som får tilbu om studieplass 20.-27. juli, oppstartuke med faglig-sosiale tiltak, teknisk hjelp ved registrering, hjelp til Fronter osv.

Instituttene søkte midler til tiltak som teaterbesøk, felles fagdag for alle kull med faginfo, jobbmuligheter, gjesteforeleser og bevertning, fagdag for mastergradsstudenter og ansatte med presentasjon av egen forskning. Det ble også søkt midler til å invitere eksterne gjesteforelesere med utdanning fra vårt fakultet som kan fortelle om sin jobb/karriere, og til å utarbeide intervjuguide til bruk for samtale med studenter som har slutta, slik at det kan skaffes informasjon om hvorfor studentene ikke gjennomfører studiet.

Tiltak gjennomført for å bedre oppfølginga av studentene

Ved IAS, bachelor- og mastergrad i arkeologi og sosialantropologi, og ved MIS – Master in Indigenous Studies/urfolksmasteren har det blitt innført tiltak for å få studentene gjennom mastergradsstudiet (MA) på normert studietid. IAS tilbyr veiledningssamtale om emnevalg og jobbmuligheter for BA-studentene. Til de som ikke bruker denne muligheten ”fletter” læreren inn veiledning i tilbakemelding på oppgaver. Ved bekymring innkalles studenten. Dette har blitt svært positivt mottatt blant studentene.

Krav for opptak til masterstudiet i arkeologi er karakteren B på utvalgte emner. Det gis skriveseminar alle 4 semestre med deler av MA-oppgaven som arbeidskrav i arkeologi, og i 3 semester i sosialantropologi. Prosjektbeskrivelse for oppgaven må leveres i 1. semester. Dersom studentene bruker mer enn normert tid, får de brev om at studieretten er begrensa og en siste innleveringsfrist. Studentene som tas opp er motivert, og de aller fleste fullfører, flere av dem på normert tid. Ved flere program må studentene søke permisjon hvis de ikke kan følge angitt studieprogresjon. Det gir også informasjon om årsaker, som oftest er arbeid/private forhold.

MIS har møte hvert år for nye veiledere med informasjon om studieplan og frister for innlevering av mastergradsoppgave. Studentene må levere framdriftsrapport i begynnelsen av 3. semester, og dette har gjort at de kommer tidlig i gang med oppgaveskriving. I 4. semester

må de levere utkast til oppgaven og oversikt over videre skriving. Det gis kurs i akademisk skriving. 50 % av studentene gjennomfører på normert tid. Årsaker til forsinkelse er sykdom, permisjon eller annet. Snittkarakter på mastergradsoppgaven er B. Studentene deltar på informasjonsuke, her gis det også informasjon om regler for familiegjenforening, slik at de forstår at det er en langvarig og krevende prosess og heller bør prioritere tid til studiene. De får også informasjon om prisnivå i Norge for å unngå økonomiske problemer.

IFF har svært mange studenter på ex.phil., ei utfordring de forsøker å løse med å tilby 3-timers undervisningsbolker og veiledning i grupper.

Studenter ved sosialantropologi melder om lav motivasjon i slutten av semester dersom andre fag har eksamen tidligere. IAS vil derfor tilby eksamen tidligere, også på grunn av sensurfrist, som er vanskeligere å overholde når den går inn i jule-/sommerferien.

Fagmiljøet i samfunnsplanlegging ved ISS (Institutt for sosiologi, statsvitenskap og samfunnsplanlegging) ønsker å strekke semesteret med tidligere oppstart og strekke ut undervisningsperioden i tid.

VKS – Visuelle kulturstudier, engelskspråklig masterprogram ved IAS med ca. 50 % utenlandske studenter, melder om stram struktur, obligatorisk oppmøte, veiledning og tilbakemelding gjennom hele studiet, samt obligatorisk innlevering av utkast til masteroppgave. Studentene har svært god arbeidsinnsats og oppmøte, og gjennomføringsprosenten ligger på 86–100 %. Snittkarakter ligger på B.

IHR har gjennomført tiltak som har medført at strykprosenten har gått ned på bachelorgradsprogrammet i religionsvitenskap: skriveseminar spesielt for innføringsemnet, emnespesifikke seminar på 1000-nivå, økt timetall på masternivå, færre hjemmeeksamener og mer tid til undervisning. På masterstudiet i religionsvitenskap er det økt fokus på veiledning og oppfølging av veiledningskontrakt, samt hjelp til å formulere mål og delmål. MA-studentene er mer motivert og i rute.

For alle innføringsemner ved fakultetet er det nå innført skrivekurs. Disse kursene vil bli evaluert i løpet av høsten 2010.

I tillegg meldes det i rapportene fra instituttene/programmene om andre planlagte tiltak: For å få MA-studenter til å fullføre vurderes det ved IKL/IS tiltak for å få studentene til å levere MA-oppgaven selv om den ikke fører til beste karakter - det er ikke sikkert at flere semestre vil føre til bedre resultat, innføre maksimaltid for studierett, samt informasjon om å søke permisjon. IAS vil innføre opphør av studierett for MA-studenter i arkeologi og sosialantropologi som har brukt mer enn 1 år utover normert studietid uten gyldig grunn, og kreve at de må søke opptak på nytt.

For BA i språk og økonomi og i russlandstudier er det god rekruttering, men betydelig frafall. Studentene begrunner det med lite valgfrihet i programmet, og søker overgang til andre bachelorgradsprogram med større valgfrihet, for eksempel BA i språk og litteratur.

Bachelorgradsprogrammet i politikk, økonomi og filosofi har hatt stabile opptakstall, men registrerer stort frafall og vil foreta en grundig programevaluering studieåret 2010/2011.

Studenter ved erfaringsbasert master i stedsutvikling ved ISS forklarer frafall/bruk av lengre tid enn normert på studiet pga. hjemmeforhold. Studentene oppgir at de ellers er fornøyd med studiet og flere ønsker å fortsette med studiene. Det planlegges felles faglig-sosiale arrangement med lærerne og tettere kommunikasjon, samt justere undervisninga fortløpende.

IHR ønsker utredning av rammeverk for privatister med tanke på rettigheter og plikter. En mulighet er at privatister kan ha mer skoleeksamener, mens undervisning kan gjøres obligatorisk for ordinære studenter og mer hjemmeeksamener for å øke sosial kontakt og kullfølelse.

ILP innfører høsten 2010 ny ordning for oppfølging av de nye lærerutdanningene: Tillitsvalgte studenter følges opp med faste møter med studieleder, instituttleder og andre fra fagstaben. Lektorutdanninga i språk og samfunnsfag vil informere mer om krav for å fortsette på PPU-delen, slik at studentene ikke må bytte kull og blir forsinka for å ta ekstra emner. Det er dessuten et relativt komplisert program med mange valgmuligheter, og det er derfor viktig at de får hjelp til semesterregistrering hos studieveileder, slik at de ikke velger overgang til andre studier.

Ellers kan det være vanskelig å koordinere timeplan for fagets emner i 1. semester dersom timeplanen for et tverrfaglig fellesemne, for eksempel ex.ped., kommer seint. Timeplan for fellesemner bør derfor settes tidlig.

Gjennomgang av studieprogramporteføljen

I vårsemesteret 2010 ble det oppnevnt en sentral arbeidsgruppe som har fått i oppdrag fra universitetsstyret å fremme forslag om reduksjon av studieprogramporteføljen ved Universitetet i Tromsø. Som et ledd i dette arbeidet er det utarbeidet endelige kriterier til bruk i fakultetenes gjennomgang av studieprogramporteføljen. Fakultetene skal avgi midtveisrapportering på dette arbeidet. Dette gjøres i forbindelse med fakultetenes rapportering til utdanningsmeldinga for 2009/2010. På denne bakgrunn bes fakultetene gi en tilbakemelding på status for dette viktige arbeidet.

Fakultetsstyret ved HSL oppnevnte i juni ei arbeidsgruppe som fikk ansvar for å lede arbeidet med gjennomgang av programporteføljen. Gruppen har følgende sammensetning:

Petter Nafstad, dekan
Einar Arne Drivenes, representant for fast vitenskapelig ansatte i fakultetsstyret
Margrethe H. Nygaard, studentrepresentant
Hans-Kristian Hernes, prodekan for forskning
Tove Leming, prodekan for utdanning
Fakultetsdirektøren/administrasjonen fungerer som sekretær for prosjektet.

Tidsskjema m/milepæler:

August/September: Utarbeidelse av statistikk og bakgrunnsmateriale
Oktober: Innledende møter i arbeidsgruppa
November: Møter mellom arbeidsgruppa og instituttene/CPS (Fredssentret)
Desember: Rapport fra arbeidsgruppa sendes på høring
Januar: Rapport med innstilling sendes til fakultetsstyret
Februar: Møte med plasstillitsvalgte
Behandling av rapporten i fakultetsstyret
Oversendelse av vedtak til universitetsdirektøren

For øvrig er det viktige momenter i HSL-fakultetets strategiplan å tilby emner og program som skal være relevante og attraktive for studentene og arbeidslivet. Ifølge strategiplanen skal

også utvikling og etablering av nye fagtilbud vurderes. Bachelorgrad i medievitenskap og mastergrad i logopedi samt i barnehageledelse samt er under utredning. Kartlegging av en mulig bachelorgrad i europastudier er i startgropa.

Implementering av nytt kvalitetssystem for utdanningsvirksomheten

Fra og med høsten 2009 har UiT hatt et nytt kvalitetssystem for utdanningsvirksomheten. På bakgrunn av Nokuts kommende evaluering av universitetets kvalitetsarbeid er det viktig at alle elementer i kvalitetssystemet er godt implementert og forankret i virksomheten ved alle enheter. Fakultetene bes gi en vurdering av hvorvidt systemet nå er tilstrekkelig gjort kjent blant ansatte og studenter, og om det er i ordinær drift. Hvis vurderingen er at så ikke er tilfelle, ber vi om at fakultetene/enhetene kort skisserer hvordan implementeringen skal skje i løpet av høsten.

Fakultetenes prosedyrebeskrivelser

Som en del av kvalitetssystemet er fakultetene pålagt å utarbeide fakultetsvise prosedyrebeskrivelser for en del områder. Disse er nærmere beskrevet i systemets del 1. Fakultetene bes gi en kort status for dette arbeidet.

Ved HSL-fakultetet har det blitt arrangert kurs for studieadministrasjon for kontorsjefer og instituttledere om kvalitetssystemet. Her ble både det sentrale systemet og lokale rutiner gjennomgått, i tillegg ble det vist hvordan man finner det på nettsidene. Det har blitt holdt et eget kurs for alle ansatte på ILP med gjennomgang av kvalitetssystemet.

På HSL-fakultetet sine nettsider er det lagt inn lenke til kvalitetssystemet: *Kvalitet i utdanninga*. Herfra kommer en til ei felles side med lenker til både til de sentrale sidene og til fakultetets informasjon. Det er sendt ut e-post til alle ansatte om dette med informasjon om hvor lenken ligger og med direkte lenke. Fakultetets informasjon er delt inn i to hovedgrupper: for studenter og for ansatte. For studentene står det bl.a. om hvilke emner/studier som skal evalueres, og om læringsmiljøhåndbok. For ansatte er det lagt ut rutiner for studieadministrasjon, informasjon om rutiner for evaluering og rapportering, kvalitetssikring av studieprogram og emner, samt tidligere kvalitetsrapporter.

Fakultetet har arbeidet med samkjøring av felles prosedyrebeskrivelser i løpet av studieåret 2009-2010. *Rutiner for studieadministrasjon* innenfor følgende områder har blitt utarbeidet av ni grupper bestående av minst en ansatt fra hver av de tre tidligere avdelingene/fakultetene (AFL, HUM-fak og SV-fak): eksamen, EVU – etter- og videreutdanning, FS – Felles studentsystem, internasjonalisering, kvalitetssikring, opptak (inkludert innpassing/godkjenning av utdanning), praksis, studentrekruttering og undervisningsplanlegging. Det var en omfattende prosess der detaljerte rutiner skulle være informative nok både for nyansatte og fungere som ei oppslagsbok for andre ansatte. Forslag til rutiner ble sendt ut på høring til instituttene/sentrene, før de ble vedtatt i Utdanningsutvalget. For hvert av de nevnte områdene er det en faglig koordinator i Seksjon for utdanningstjenester. Koordinatorene er ansvarlig for oppdatering av rutinene. Rutinene er lagt ut på fakultetets hjemmeside for ”Kvalitet i utdanninga”, under overskrifta ”For ansatte”. Informasjon om dette er sendt ut på e-post til instituttene/sentrene med informasjon om hvor lenka ligger og direkte lenke. Før nettsida var ferdig, ble alle rutiner også sendt ut som vedlegg til e-post til studiekonsulenter og kontorsjefer. (Det vil bli arrangert et halvdagsseminar 22. oktober 2010, ”Utdanningsforum” for studiekonsulentene ved instituttene og Seksjon for utdanningstjenester, der også nettsida med rutiner vil bli presentert.)

Det er viktig for kvalitetssikring av administrasjon av studiene/studiesaker at alle studieadministrativt ansatte ved fakultetet har kunnskap om og samme bruk av rutiner og regelverk. Dette skal sikre studentene mest mulig korrekt og lik behandling. Det er også viktig

for de ansattes motivasjon uansett hvilken tidligere avdeling/fakultet de har tilhørt, at de gjennom deltakelse i utarbeidelse av rutinene har fått et eierskap til det felles resultatet.

Evalueringsprogram og emner

Kvalitetssystemet for utdanningsvirksomheten, del 3, beskriver hvilke evalueringer enhetene skal gjennomføre som en del av det systematiske kvalitetsarbeidet. Ved den forestående evalueringa av UiTs kvalitetssystem/kvalitetsarbeid vil vi tro at det blir sentral å foreta en vurdering av hvorvidt evalueringsordningene fungerer, og om studentene opplever at de får tilbakemelding etter endt evaluering av studiene. Vi ønsker at hvert fakultet gjør en vurdering av hvorvidt evalueringsordningene som benyttes fungerer etter hensikten, og om ordningene for tilbakemelding til studentene er gode nok. Studentenes synspunkter er det særlig viktig å få fram her.

Instituttene/programmene foretar regelmessige evalueringer, både via QuestBack, egne spørreskjema og intervju/samtaler. Evalueringer foretas av studenter og i flere tilfeller også av lærere. Svarprosenten ved QuestBack-undersøkelser er relativt lav for mange emner, mens muntlige evalueringer og svarark som leveres i slutten av ei forelesning, øker muligheten til å få svar fra flere. Flere vektlegger betydningen av muntlig evaluering ved intervju/samtaler. Det kan gi mer nyanserte tilbakemeldinger og åpner for dialog. På bakgrunn av dette foretar programmene/instituttene endringer/justeringer i emner, program, eksamen, pensum og undervisning. Enkelte institutt kunngjør for studentene via nett/Fronter/e-post/annet resultat av undersøkelser og hvilke tiltak de vil gjennomføre. Det er positivt å se at fagmiljøene tar evaluering og kvalitetssikring på alvor, og at de følger opp tilbakemeldinger og vurderer/setter i gang tiltak der det er nødvendig. Studentene blir tatt med i evalueringsarbeidet, deres synspunkter er viktige for videre utvikling av studiene. Instituttene/programmene er også informert om at de kan spørre om råd og hjelp til kvalitetssikringsarbeidet.

NOKUT har nylig evaluert førskolelærerutdanninga, med gode tilbakemeldinger: Det er en høy andel av førstestillingskompetanse og stor andel av fagansatte med barnehageerfaring. Det er ei helhetlig utdanning med godt samarbeid i staben og med praksisbarnehagene. På bakgrunnen av evalueringa blir det anbefalt at Universitetet i Tromsø

- videreutvikler samarbeidet med øvingsbarnehagene i forkant og etterkant av praksisperiodene
- kartlegger årsakene til øvingslærernes lave oppslutning om etterutdanningstilbudet i veiledningspedagogikk.

Ifølge fakultetets rutiner for ekstern evaluering av studieprogram skal det på bakgrunn av institutt-/programrapportene til fakultetsrapporten hvert år velges ut to program for ekstern evaluering. Ekstern evaluering ble ikke gjennomført siste studieår på grunn av fusjonsprosessen. Ut fra den informasjon som kommer fram av instituttenes/programmenes rapporter for 2009/2010 er det ønskelig at bachelor- og mastergradsprogram i dokumentasjonsvitenskap og i religionsvitenskap blir eksternt evaluert våren 2011:

Studieplanene for bachelor- og mastergrad i dokumentasjonsvitenskap ble revidert i 2006. Blant annet hadde bachelorgradsprogrammet tidligere tre studieretninger som ble redusert til en mens det ble gjort vesentlige endringer i de to studieretningene på i mastergradsprogrammet. Det ble også gjennomført endring i opptakskravene. Det er derfor ønskelig med ekstern evaluering av studiet etter en periode med ny studieplan og endring i opptakskrav. Ekstern evaluering av bachelor- og mastergradsprogram i religionsvitenskap begrunnes med at det på fagområdet religionsvitenskap er synkende studenttall på bachelor- og masterprogrammet. Ekstern evaluering kan finne mulige årsaker til dette og gi idéer til hvordan man kan øke rekruttering til programmet.

Kandidatundersøkelsen

Høsten 2009 ble det gjennomført en kandidatundersøkelse blant alle bachelor-, master- og ph.d.-kandidater med avlagt gradsvitmål fra UiT i perioden 2007-2008. Undersøkelsen belyste ulike forhold knyttet til overgangen fra studium til jobb, kandidatenes arbeidslivstilknytning og opplevd relevans mellom utdanning og nåværende jobb. Funnene fra undersøkelsen ble oversendt fakultetene i vårsemesteret 2010. Fakultetene bes gi tilbakemelding på følgende punkter:

- Vil funnene fra undersøkelsen bli brukt i arbeidet med å videreutvikle kvaliteten i studiene?
- Hvilke tiltak er gjennomført/planlagt på bakgrunn av funn fra undersøkelsen?

Kandidatundersøkelsen viser at et stort flertall er fornøyd med studiene når det gjelder relevans for arbeidslivet og den jobben de har nå. Mange av våre kandidater får også jobb der de ønsker, både geografisk sett og type bedrift. Undersøkelsen viser dessuten at særlig kandidater fra tidligere HUM-fak benyttet seg av karriéresenterets tilbud om veiledning, og at både disse studentene samt studenter fra tidligere SV-fak var fornøyd med tilbudet (hhv. 54 % og 59 %). Det kan se bra ut, men det er fortsatt forhold som kan utbedres. Det viser blant annet studentenes egne forslag til tiltak for å forbedre studiekvaliteten: Studentene ønsker bedre informasjon til studenter og arbeidsgivere om hvilke jobbmuligheter studiene kan gi, relevans for arbeidslivet og treffpunkt mellom studenter og tidligere kandidater og andre representanter for arbeidslivet. Studentene foreslår økt fokus på praksisfeltet innen studier/undervisning, med for eksempel praksisplasser, hospitering, internship, trainee-ordninger, muntlige presentasjoner og skrive oppgaver relatert til relevante problemstillinger i arbeids- og næringsliv. Videre foreslås det bedre og mer veiledning når det gjelder jobb og karriere, både ved studiestart og ved studiets slutt, med hjelp til jobbsøking og hvordan "selge" sin kompetanse. Studentene ønsker også mer kontakt med arbeids- og næringsliv i form av deltids- og sommerjobb, samt samarbeid om prosjektoppgaver. Dette kan gi relevant erfaring og utvide nettverk.

Når det gjelder karriereveiledning og hjelp til jobbsøking, er det noe som Karriéresentret ved UiT har spesialisert seg på, med hjelp til å skrive søknad og CV samt intervjutrening hele året. Sentret arrangerer også Arbeidslivsdagen hvert år, med nevnte tiltak, aktuelle foredragsholdere og messe med representanter fra arbeids- og næringsliv. Fakultetet med fagmiljøene vil arbeide mer for å inkludere et mer praksisrelatert innhold i studiene. Høsten 2010 vil det bli ansatt en person i egen stilling for formidling av internship for studenter ved HSL-fakultetet. Stillinga ligger formelt under KSA – Avdeling for kommunikasjon og samfunnskontakt, men vedkommende blir lokalisert på HSL-fakultetet sine lokaler på campus, for å bistå studenter ved HSL-fakultetet. Den som blir ansatt skal også se på hvilke muligheter til internship studiene ved HSL-fakultetet kan gi og ta initiativ til å utvikle avtaler på dette området.

Studieveiledere ved fakultetet gir i dag mest praktisk veiledning om forhold til studiene når det gjelder regler og forskrifter ved UiT, opptak, eksamen, innpassing, studentutveksling og etter- og videreutdanning. De kan til en viss grad informere om jobbmuligheter, men det er fremdeles muligheter til å styrke denne kompetansen til å kunne gi mer profesjonell karriereveiledning. Etter innføring av kvalifikasjonsrammeverket inneholder studieplanene nå informasjon om kompetansemål, kunnskap og ferdigheter, samt konkret informasjon om hvilke typer yrker studieprogrammene kan kvalifisere for.

Samfunnsrelevans er en viktig del av UiTs strategimål. Ved innføring av kvalifikasjonsrammeverket er ferdigheter og kompetanse inkludert i våre studier samt yrkesmuligheter, som også viser hvilken relevans programmene har. Fagområdet samfunnsplanlegging understreker dette i sin rapport. Studentene er fornøyd med dette, og kandidatene er attraktive på

arbeidsmarkedet. Fagmiljøet i arkeologi har hatt en grundig gjennomgang av bachelor- og mastergradsprogrammet, med tanke på å gjøre studiet mer relevant for arbeidsmarkedet. Dette er også et tiltak som kan styrke rekruttering til studiet. Emner, innhold og undervisning med mer praksisrelaterte oppgaver er lagt opp slik at det skal forberede studentene på det praktiske arbeidslivet etter endt studium. Lektorutdanninga vil i kommende studieår inkludere flere skoleretta emner i programmet.

Kandidatundersøkelsen viser for øvrig at ca. 22 % av kandidater med bachelorgrad fra UiT tok mastergrad ved annen institusjon. Det viser også at det er en del arbeid å gjøre for å holde på kandidatene og trekke flere til mastergradsstudier ved UiT. Det vises her til kapitlet (i denne fakultetsrapporten) om frafall og forslag til tiltak for å få flere av våre studenter til å fortsette på høyere grad.

Læringsmiljøarbeid

Enhetene bes gi tilbakemelding om arbeidet med studentenes læringsmiljø, samt redegjøre for om læringsmiljø har vært tema i studentevalueringer av emner og studieprogram studieåret 2009/2010.

Læringsmiljøutvalget foretar årlig en gjennomgang av enhetenes rapporter, og på bakgrunn av disse tilbakemeldingene vurderer utvalget innspill til utdanningsmeldinga.

De fleste programrapportene melder om stort sett godt læringsmiljø. IFF melder om ustabil læringsmiljø på grunn av uregelmessig oppmøte blant studentene. Dette gjør det vanskelig for kontinuitet og oppfølging. Det kan se ut som et paradoks når en del av studentene ønsker mer tilbakemelding, veiledning og oppfølging, men det kan også dreie seg om ulike studentgrupper. Mangel på fellesrom virker også inn på miljøet. Obligatorisk oppmøte er nevnt, men ikke innført. IFF har vedtatt å gjøre rekkefølgen til basisemnene obligatorisk, slik at emnene må tas i bestemte semestre i en gitt progresjon. På den måten håper instituttet at programstudentene over en periode kan samles slik at det kan etableres et faglig fellesskap. Programstyret ønsker å arrangere et seminar om instituttets undervisningsformer, for å se om de passer til dagens endrede studieforhold, og om man må vurdere andre typer læringsmiljø for å engasjere studentene.

Studenter ved IAS melder fra om generell trivsel, og ser det som en fordel å ha undervisningsrom i nærheten av de ansattes kontorer. Etter flytting har noen savna kontakt med studenter fra andre fag.

Enkelte fag har faglig-sosiale arrangement for studenter på alle nivå og lærerne, noe som blir satt pris på. Fagmiljøet i sosiologi planlegger etter forslag fra studentene enkelte obligatoriske emner for å samle studentene og slik skape mer kullfølelse. Studenter ved flere fagmiljø melder om trivsel og godt faglig-sosialt miljø. Felles møtesteder og arrangement bidrar til å utvikle dette.

Ved ILP meldes det om praktiske problemer fordi undervisning foregår i Breivika og kontorer, administrasjon og studieveiledere er på Mellomvegen. Det er dessuten for få lesesalsplasser og behov for flere kontorer for fagstaben på Mellomvegen.

Søknad om midler til studiekvalitetsforbedrende tiltak

I forbindelse med innføring av økonomiske sanksjoner ved forsinket sensur besluttet universitetsstyret at eventuelle midler skal benyttes til studiekvalitetsforbedrende tiltak. For høstsemesteret 2009 er det foretatt beregning av forsinket sensur. Det totale beløpet var på kr 533.000,-. Det vil bli foretatt beregning av forsinket sensur for vårsemesteret 2010 så snart tallene er klare i FS.

Fakultetene inviteres til å søke om midler til studiekvalitetsforbedrende tiltak. Søknadene må inneholde følgende punkter:

- Beskrivelse av tiltaket (mål, virkemidler, forventet resultat)
- Hvilke enheter/fagmiljø som står bak søknaden
- Tidsplan for gjennomføring av tiltaket
- Spesifisering av beløp det søkes om. Enkelt budsjett legges ved søknaden.

Læringsmiljøutvalget vil behandle innkomne søknader i novembermøtet. Læringsmiljøutvalgets forslag vil bli lagt fram for universitetsstyret i forbindelse med behandling av utdanningsmeldinga i desembermøtet.

HSL-fakultetet fremmer følgende søknader om midler til studiekvalitetsforbedrende tiltak:

1) Søknad fra HSL-fakultetet: kr 50 000 til frikjøp i 2 md. for oppfølging av skrivekursdelen av innføringsemnene på førstesemesterstudiet: Tidligere ble det gitt felles skrivekurs for alle studenter som tok ex.fac., uten å differensiere etter hvilket studieprogram de fortsatte på etter førstesemesterstudiet. Høsten 2010 ble dette endra, slik at det ble lagt inn en skrivekursdel i hvert innføringsemne i førstesemesterstudiet. Det tilbys 12 innføringsemner ved HSL-fakultetet høsten 2010, og det gis en egen skrivekursdel per innføringsemne. Fakultetet ønsker å se på hvordan dette har fungert, både for studentene og de som underviser. Det vil være nødvendig å se både på emneevalueringene, ha møte med instituttlederne, og ev. også gjennomføre egne intervju/andre typer undersøkelser.

2) Søknad fra HSL-fakultetet: kr 50 000 til frikjøp i 2 md. for å følge opp innføring av kvalifikasjonsrammeverket. HSL-fakultetet vil formelt sett ha gjennomført selve kvalifikasjonsrammeverket høsten 2010. Men det gjenstår likevel å undersøke hvilken betydning dette får for undervisning og studentenes utbytte av studiene.

3) Søknad fra IAS (Institutt for arkeologi og sosialantropologi) om kr. 45 000 til 4 bærbare datamaskiner, som skal brukes i undervisningsemner med praktiske øvelser. (Søknad vedlegges denne rapporten, vedlegg 6.) Disse maskinene gjør det mulig for studentene å lære seg i praksis å bruke program og databaser som benyttes i kulturminneforvaltning og i arkeologisk forskning. Egne, private maskiner er vanligvis for små til at de kan laste ned alle relevante program fordi nedlasting og pålogging krever særskilt tillatelse for eksempel fra Riksantikvaren eller andre ansvarlige instanser. Egne maskiner er ofte også for små til at de passer til gruppearbeid hvor flere kan se på skjermen samtidig. IAS ønsker instituttmaskiner som kun skal brukes i seminar- eller gruppeundervisning, og ikke lånes ut til studentene. Instituttet viser til 4 konkrete emner i arkeologi der maskinene vil være nyttige, der studentene skal lære å bruke ulike dateringsprogram og analyseprogram. To obligatoriske metodeemner kjøres som prosjektbaserte emner med mange praktiske øvelser i analyse av arkeologisk materiale. I to av fordypningsemnene i arkeologi er det nødvendig å lære seg å søke i databaser over faste kulturminner og arkeologiske gjenstander. Emnene er lagt opp med henblikk på å gi studentene konkret og praktisk grunnlag for tilsetting innen forvaltning og museumsverden, altså tilpassa det arbeidslivet studentene utdanner seg til. På denne måten vil instituttet også styrke muligheten for IKT-basert og problembasert læring.

4) Søknad fra HSL-fakultetet: kr 25 000 til frikjøp i 1 md. for oppfølging av frafallsundersøkelsen: Det vises til eget kapittel om frafallsundersøkelsen. Undersøkelsen konkluderer blant annet med at det bør foretas ny undersøkelse jevnlig for å finne ut om det er endring i frafallsandel og om foreslåtte tiltak har betydning for ev. endringer. Fakultetet trenger derfor midler til å foreta nye, grundige undersøkelser om frafall.

DEL 2 ANNET

Enhetene og Studentparlamentet kan også gi tilbakemeldinger på forhold som ikke er beskrevet i rapporteringa i henhold til del 1 i denne malen.

Innføring av kvalifikasjonsrammeverket ved HSL-fakultetet

Implementering av kvalifikasjonsrammeverket er et viktig tiltak ved fakultetet for å styrke kvaliteten på læring og undervisning. Det inngår derfor som en del av fakultetets strategiplan. Kvalifikasjonsrammeverket skal synliggjøre sammenhengen mellom mål, innhold og vurderingsformer i studiene. Arbeidet har starta på forskjellige tidspunkt før/under fusjonen og prosessen har foregått på forskjellige måter på de tidligere avdelingene/fakultetene Avd. for lærerutdanning, HUM-fak og SV-fak. For 5 institutt som før var del av tidligere SV-fak starta arbeidet med å revidere emne- og programbeskrivelsene høsten 2007 og ble fullført våren 2009 for de programmene som tilhørte tidligere SV-fak (DL 200705961 og ePhorte 2009/1316). I tillegg ble det våren 2010 oppretta egne innføringsemner som del av førstesemesterstudiet, der læringsutbytte er lagt inn etter de kriterier som er satt i kvalifikasjonsrammeverket. De nye emnene tilbys høsten 2010 og skal evalueres i løpet av/slutten av semesteret.

ILP består som nevnt av tidligere Avdeling for lærerutdanning ved tidligere Høgskolen i Tromsø og av tidligere Institutt for pedagogikk og lærerutdanning (IPLU) v/Universitetet i Tromsø. Prosessen har foregått på følgende måte: Førskolelærerutdanninga ble våren 2010 evaluert av NOKUT, og instituttet ville avvente rapporten som ble ferdig i september 2010. Arbeidet med å beskrive læringsutbytte etter kvalifikasjonsrammeverket er påbegynt og planlegges ferdig i løpet av 2010/2011. For de to nye 5-årige lærerutdanningene (5-årige mastergradsprogram) er det lagt inn beskrivelse av læringsutbytte etter de kriterier som er satt i kvalifikasjonsrammeverket. Dette ble gjort i planleggingsfasen før godkjenning av studiet i 2009. Studiene startet høsten 2010. For lektorutdanninga i språk og samfunnsfag 8-13 er det også lagt inn beskrivelse av læringsutbytte.

IKL og IS reviderte programbeskrivelsene for de fleste av sine program våren 2010 samt emnene som skulle tilbys høsten 2010. Instituttene er i gang med å revidere de resterende emner og program høsten 2010.

Selve prosessen med implementering av kvalifikasjonsrammeverket på HSL-fakultetet har foregått/foregår i samhandling mellom vitenskapelig og administrativt ansatte. Det er viktig at arbeidet forankres både i den faglige ledelsen ved fakultetet og på instituttene. Arbeidet består av en fase for planlegging, en for gjennomføring, for evaluering og for justering. I planleggingsfasen var det viktig å klarlegge intensjonen, der undervisningsstrategien ble lagt til grunn. Det vesentlige er samsvar mellom læringsutbytte, undervisningsform og eksamensform. Til dette ble maler for studieplan og emnebeskrivelser tilpassa med forklaringer (med UiTs maler som utgangspunkt). Gjennomføringsfasen foregår på instituttene og i utdanningsutvalget. Det kunne være vanskelig å nå fram med intensjonen og unngå at det kun ble revidering av læringsutbytte. Instituttlederne måtte drive prosessen, som må foregå i fagmiljøet. I tillegg ble det gitt kurs for studieadministrativt ansatte.

I evalueringsprosessen kan forskjellige tiltak benyttes: Sammenligning av intendert og faktisk læringsutbytte, sjekke om eksamensformer er tilpassa læringsresultat, og om sensorveiledning inneholder informasjon om ønskelig læringsresultat. Er undervisninga retta mot samme læringsresultat? Andre evalueringsmåter er studentevaluering, faglærerevaluering, eksterne evalueringer, kandidatundersøkelser - med spørsmål også til arbeidsgivere om kandidatenes

læringsutbytte, samt forskningsprosjekter. I justeringsfasen vil det være viktig å samle informasjon fra ulike evalueringsformer og foreta en ny planleggingsrunde. Det er viktig å se på intendert og faktisk læringsutbytte. Utfordring blir å minske avstand mellom nivåene og styrke interessen hos instituttledere.

Ifølge årsplan 2010 for HSL-fakultetet skal de tidlige revisjonene følges opp og det skal kartlegges hvilke endringer som er gjennomført på utvalgte emner og program. I den forbindelse ønsker man også å se på resultater fra et forskningsprosjekt ved fakultetet om endringene har hatt en faktisk effekt på undervisning og vurdering. Prosjektet har tatt utgangspunkt i 4 emner på bachelorgradsnivå, som ble tilbudt våren 2010 med i alt 6 lærere. Det er foretatt intervju med lærerne, observasjon av undervisning, gjennomgang av logg fra lærerne og sammenligning av gamle og nye emnebeskrivelser.

Sammenligning av gamle og reviderte programplaner viser en overgang til mer tydelige beskrivelser av hva en bachelorgrad kan brukes til, ikke bare til opptak til master. Generelle ferdigheter ble til en viss grad formulert: studentene skal kunne arbeide selvstendige og i grupper, og de skal kunne formidle informasjon om eget fagområde til andre innenfor samme fagområde. En ny trend er at eksamen kan besvares på et skandinavisk språk og de kan søke om å få svare på engelsk. Det siste kan være et tiltak for å øke rekruttering av utenlandske studenter. Mål og forventet læringsresultat beskrives spesifikt. Eksamen ble endra for noen emner, og arbeidskrav ble i noen tilfeller lagt inn med leveringsfrist. Krav om obligatorisk deltakelse forekommer nesten ikke. Prosjektet er enda ikke avslutta, men følgende utfordringer utpeker seg: En del ansatte er lei av reformer, lærere nøler med å presentere seg som gode, og flere lærere ønsker vekt på studentaktive læringsmåter, men har samtidig stor motstand mot obligatorisk deltakelse. Lærerne ønsker mer samarbeid for å lære av hverandres erfaringer, det er behov for et system/treffpunkter for å diskutere undervisning. Fakultetet ønsker å følge opp prosessen videre og ser fram til prosjektets resultater.

Internasjonalisering

Internasjonalisering er en viktig del av studiene og forskning ved Universitetet i Tromsø, det er også ei viktig målsetting i UiTs strategiplan. HSL-fakultetet støtter opp om dette arbeidet og har aktivitet på utvekslingsavtaler som dekker de fleste fagområdene, samt internasjonale mastergradsprogram. Forskere ved fakultetet har et utstrakt samarbeid med internasjonale kolleger og institusjoner. I fakultetets strategiplan legges det vekt på å utvikle internasjonale, aktive nettverk, og alle studenter skal ha mulighet til å studere/ha praksis et semester i utlandet. Videre skal fakultetet tilby engelskspråklige og fremmedspråklige tilbud på flere nivå.

Oversikt over studentutveksling ved tidligere AFL, HUM-fak og SV-fak høsten 2006 – våren 2009:

	2006/2007		2007/2008		2008/2009	
	Innreisende	Utreisende	Innreisende	Utreisende	Innreisende	Utreisende
SV	50	52	76	90	60	64
HUM	53	5	44	13	50	8
AFL	2	5	0	2	0	0

Oversikt over utveksling ved HSL-fakultetet 2009/2010

2009/2010	
Innreisende	Utreisende
146	87

I tillegg til de engelskspråklige MA-programmene, har flere norskspråklige program engelskspråklige emner som trekker internasjonale studenter. I samsvar med handlingsplanen for studier ved HSL-fakultetet skal det høsten 2010 settes ned ei arbeidsgruppe for å utarbeide forslag til en engelskspråklig bachelorgrad. Det er etterspørsel etter et slikt tilbud blant internasjonale søkere, og et slikt tilbud kan utvilsomt være med på å trekke flere utenlandske studenter og dermed øke rekruttering til fakultetet.

Det er ikke inngått mange nye avtaler om utveksling ved HSL-fakultetet det siste året. De få nye avtalene er kommet til etter forespørsler fra forskjellige utenlandske institusjoner der fakultetets fagområder samtidig har sett muligheten for et interessant faglig samarbeid, i tillegg til selve utvekslingsdelen av samarbeidet. Det planlegges opprettelse av nye avtaler ved ISS og IAS. Fagmiljøet ved arkeologi planlegger å inngå utvekslingsavtaler der to studenter kan reise sammen, da de håper at avtaler der to studenter kan reise sammen, kan få flere til å reise ut. Mulige partnere her er Universitetet på Island og ved Umeå universitet. Statsvitenskap planlegger avtale med University of Anchorage, Alaska.

Det store arbeidet med å utvikle det internasjonale aspektet av utdanningen ved HSL-fakultetet er gjort ved å videreutvikle allerede eksisterende avtaler. Dette arbeidet har særlig konsentrert seg rundt avtalen med UC Berkeley, California (UCB). Grunnen til det er at UCB er et av verdens mest velrenommerte universiteter og har et bredt tilbud hvor det kan finnes fagtilbud for de fleste studentene ved HSL-fakultetet. Den eksisterende avtalen har i tillegg vist seg å være svært populær blant fakultetets studenter.

Arbeidet med å utvikle avtalen ble påbegynt i august 2009 og har kommet så langt at det i oktober 2010 ble gjennomført et besøk ved UCB fra UiT. Det har vært fokusert på å lage tilbud til den nye lærerutdanningen det siste året. Hovedmålet med besøket ved UCB var bl.a. å sammenligne fagplaner og å se på muligheten for å sette sammen en "ferdigpakke" med fag ved UCB, som studentene ved den nye lærerutdanningen på fakultetet skal oppfordres til å ta i deres "internasjonale semester". I tillegg til å besøke UCB er det gjort besøk til St. Olaf College og Augsburg College i Minnesota. Her er det også diskutert muligheten for å utvikle ferdige opplegg for lærerstudentene, men i tillegg til dette er det sett på mulighetene for at lærerstudentene også har praksis i amerikanske skoler. Særlig St. Olaf har gode samarbeidsavtaler med skoler i nærområdet, og her kan det finnes muligheter for at også lærerstudenter skal kunne benytte seg av disse.

ILP har inngått en fast praksisavtale med David Livingstone College of Education i Zambia. Der benytter studentene samme praksisskoler som studentene ved colleget. Praksisoppholdet er på 6 uker. Instituttet har mer ad hoc-avtaler med nordiske universitet, basert på kontakt og samarbeid mellom faglig ansatte.

Ved UiT har arbeidet med å rekruttere flere studenter til å reise på utveksling fortsatt i stor grad som før. Informasjonsmøter om utveksling holdes tidlig i semesteret, noen uker før fristen for å søke som utvekslingsstudent går ut. I år er det holdt fakultetsvise informasjonsmøter på samme måte som tidligere. Det som er nytt, er at flere av instituttene ved fakultetet også har valgt å arrangere informasjonsmøter på instituttnivå, noe som ser ut til å tiltrekke seg mange studenter.

Norsk kurs for internasjonale studenter og ansatte er en viktig del av internasjonaliseringsstrategien og *Internationalisation at Home*. På grunn av ressursituasjonen var HSL-

fakultetet nødt til å redusere antall plasser til norskkurs høsten 2010, slik at ansatte og Erasmus-studenter skulle prioriteres, og ev. resterende plasser skulle gå til andre studentgrupper. Dette førte til en del frustrasjon i de gruppene som ikke var sikra plass. Høsten 2010 ble det likevel gitt ekstra bevilgninger fra Universitetsdirektøren slik at fakultetet kunne øke kapasiteten på kursene. HSL-fakultetet vil i budsjettinnspill til Universitetsdirektøren høsten 2010 be om midler til flere plasser. For norskkurs trinn 3 gis det studiepoeng og resultatmidler. Fra vårsemesteret 2011 vil også norskkurs trinn 1 og 2 gi studiepoeng og dermed mer ressurser.

Bachelorgradsprogram i russlandstudier har obligatorisk studieopphold i Russland i 1. og 4. semester, der de tar emner som hører til vårt studieprogram. Dette er populært og selv studenter som har tatt overgang til andre program deltar frivillig på studieoppholdet og tar eksamen. På master i visuelle kulturstudier reiser studentene ut på feltarbeid i 3 måneder.

Fleksibilisering av studiene og bruk av ikt

Som oppfølging av universitetets strategi for fleksibilisering av utdanningstilbudet og fakultetets egen strategi og handlingsplan for undervisning har fakultet satt i gang første del av en større satsing på fleksibilisering av undervisningen. Høsten 2010 blir tre utvalgte bachelorgradsprogram (innføringsemner i sosiologi, historie og dokumentasjonsvitenskap – i tillegg til ex.fac. og ex.phil.) gjennomført som fleksible førstesemesterstudier. Prosjektet bygger på erfaringene fra nettbasert ex.phil. og ex.fac. som begge er etablerte tilbud med mellom hundre og to hundre uteksaminerte kandidater i året de to siste årene. Det siste skyldes ikke minst at fakultetet har samarbeidet tett med Forsvarets voksenopplæring om rekruttering og gjennomføring av disse tilbudene. Det er valgt ulike fleksibiliseringsmodeller for de tre emnene som inngår i prosjektet, men de har det til felles at de sammen med ex.phil./ex.fac. skal utgjøre et fullstendig førstesemestertilbud som skal kunne gjennomføres 100 prosent nettbasert. Prosjektet er første steg i retning fleksibilisering av fakultetets grunnutdanninger. Målet er å kunne tilby fleksible førstesemesterstudier innenfor alle bachelorprogrammene med kombinasjonen ex.fac. og ex.phil. samt et innføringsemne. En viktig del av prosjektet er å sikre at organisasjonen utvikler et system for opplæring, erfaringsdeling og videreutvikling når det gjelder fleksibilisering, både administrativt og faglig.

I det videre arbeidet med fleksibilisering vil det også legges vekt på å kartlegge de erfaringene som er gjort gjennom andre tidligere og eksisterende prosjekt med sikte på koordinering av kunnskapsoverføring og erfaringsdeling.

Fakultetet arbeider også med å bedre eksamenssørvisen overfor studentene gjennom økt satsing på bruk av ikt i ordinær undervisning. Fra og med høsten 2010 er det slutt med at studentene må hente eksamensoppgaver til hjemmeeksamener i studentekspedisjonen. Heretter vil alle eksamensoppgaver legges ut på Fronter slik at studentene kan få tilgang til oppgaven uavhengig av om studenten befinner seg på campus i Tromsø eller andre steder i verden. Fakultetet har også gjort forsøk med innlevering av eksamenssvar i Fronter og har fått en del erfaringer. Det er fakultetets plan å gå videre med forsøkene, men det er fremdeles en del utfordringer knyttet til dette, både administrativt og teknisk, slik at her må en arbeide videre før dette kan gjøres i større skala.

Ellers brukes ikt i en eller annen form nå av de aller fleste. Det er derfor viktig at nødvendig teknisk utstyr er på plass i alle undervisningsrom og fakultetet arbeider med å få dette på plass.

Etter- og videreutdanning

Etter- og videreutdanning (EVU) er et område som er spesielt rettet mot etterspørsel fra eksterne aktører. Tilbudene utvikles ofte i samråd med/etter ønske fra eksterne aktører, for eksempel Forsvaret, skoleverket, offentlig forvaltning og næringslivet. EVU er samfunnsrelevant og rekrutterer studenter utover den ordinære studentgruppen.

HSL-fakultetet tilbyr ulike typer etter- og videreutdanning gjennom kurs, emner og studieprogram. Fakultetet har flere erfaringsbaserte masterprogram. En del av disse er oppdragsfinansierte, hovedsakelig med Forsvaret som oppdragsgiver. En del er bidragsfinansierte og finansieres enten gjennom gaver, tildelinger fra eget departement etter søknad, eller gjennom studieavgift fra hver enkelt student.

HSL-fakultetet har også mange videreutdanningsemner, både på bachelor- og masternivå, med et omfang på mellom 5 og 30 studiepoeng. Det mest vanlige er 10-studiepoengsemner som gjennomføres i løpet av ett semester. I tillegg til bidrags- og oppdragsfinansierte emner har fakultetet videreutdanninger med direktetildeling fra eget departement, som dermed inngår i den ordinære økonomien.

Etterutdanning gis gjennom oppdragsfinansierte kurs, med varighet fra noen få timer til mer omfattende prosjekter med flere samlinger. Etterutdanning tilbys også noen ganger som mulighet for søkere som ikke er kvalifisert for opptak på en del oppdragsfinansierte studietilbud, etter ønske fra oppdragsgiver.

Under fusjonen var det satt ned ei arbeidsgruppe som så på organisering av EVU-aktiviteten ved det nye fakultetet. De tre tidligere enhetene som fakultetet består av; Det samfunnsvitenskapelige fakultet, Det humanistiske fakultet og Avdeling for lærerutdanning, organiserte EVU-aktiviteten forskjellig og sørvet EVU-feltet på ulike nivåer. På bakgrunn av rapporten til arbeidsgruppa for EVU, retningslinjer for bidrags- og oppdragsfinansierte virksomhet (BOA) og kvalitetssikringssystemet ved UiT er det utarbeidet prosedyrebeskrivelser for oppdrags- og bidragsfinansierte studietilbud ved HSL-fakultetet. Arbeidet med prosedyrebeskrivelsene, og herunder ansvars- og rolleavklaringer har vært et hovedfokus for EVU-administrasjonen på fakultetet etter fusjonen.

EVU-tilbud ved HSL-fakultetet gis i all hovedsak samlingsbasert enten på campus, eller desentralisert ved et studiesenter. Noen tilbud er også delvis eller helt nettbaserte. Fakultetet har også et EVU-tilbud som er samlingsbasert med toveis lyd-bildeoverføring til flere studiesentre parallelt. Dette tilbudet er et pilotprosjekt i samarbeid med U-vett og en ekstern aktør. HSL-fakultetet opplever økende etterspørsel fra oppdragsgivere etter ytterligere fleksibilisering av EVU-tilbud. Dette er også et satsningsområde i følge strategidokument for Universitetet i Tromsø 2009 - 2013: *tilbud om fleksible etter- og videreutdanninger er viktig for å vedlikeholde og oppdatere kompetanse i landsdelen.*

Utdanningsmeldingene for UiT har de siste årene ikke omhandlet EVU som eget felt. Dette ble varslet i utdanningsmeldinga for 2006/2007 med overskriften: "Fra etter- og videreutdanning til fleksibel utdanning". Her begrunnes overgangen med lav interesse for skreddersydde videreutdanninger og at færre i fagmiljøene har kapasitet til å drive med EVU etter Kvalitetsreformen. I årene etter er EVU ikke behandlet som eget tema, men erstattet med omtale om fleksibel utdanning. Dette speiler ikke HSL-fakultetet sin EVU-aktivitet og fleksibel utdanning. Fakultetet har stor EVU-aktivitet og er aktiv på fleksibilisering av både EVU-tilbud og ordinære studier (jf. eget avsnitt om fleksibilisering). Ifølge strategidokument

for Universitetet i Tromsø 2009 - 2013 er også et av målene for utdanningsvirksomheten at: *UiT skal øke rekrutteringen av eksterne videreutdanningsstudenter i nært samarbeid med praksisfeltet.*

I strategiplan for HSL-fakultetet 2010–2013 er følgende signaler relevante for arbeidet med EVU-feltet fremover: "HSL-fakultetets samarbeid med praksis- og yrkesfeltet skal styrkes gjennom å ha så god kjennskap til feltet at fakultetet kan tilby relevante og kvalitetsmessig gode etter- og videreutdanningstilbud i hele landsdelen" og "Fakultetet vil styrke sine relasjoner til institusjoner i offentlig og privat sektor som har vært brukere av fakultetets undervisningsressurser og forskningskompetanse gjennom å holde god og jevnlig kontakt med disse institusjonene" og "...analysere hvordan instituttene og fakultetets eksterne relasjoner kan styrkes". Fakultetet tar disse signalene med i arbeidet fremover, og vil i samarbeid med instituttene jobbe med å konkretisere hvordan disse målene skal oppnås.

EVU-administrasjonen vil i samsvar med årsplanen for utdanningsvirksomheten ved HSL-fakultetet også fokusere på å jobbe mer strategisk, kartlegge og utvikle nettverk for EVU-virksomheten.

De enkelte videreutdanningstilbudene er evaluert på linje med ordinære studietilbud, slik det beskrives i del 1 av denne rapporten.

DEL 3 PH.D.-UTDANNING

Rapportering i henhold til punkter beskrevet i eget brev fra Avdeling for forskning og utviklingsarbeid.

RAPPORTERING AV UTDANNINGSVERKSEMDA FOR STUDIEÅRET 2009/2010 – PH.D.-UTDANNINGA VED FAKULTETET FOR HUMANIORA, SAMFUNNSVITSKAP OG LÆRARUTDANNING.

Denne delen er to-delt:

1. Rapportering som svar på brev frå avdeling for forskning og utviklingsarbeid av 13.8.2010.
2. Kvalitetssikringsrapport for ph.d.-studiet ved fakultetet, utarbeidd av ph.d.-utvalet og seksjon for forskningstenester, jamfør kvalitetssikringssystemet ved UiT.

Punkt 1: Rapportering som svar på brev frå avdeling for forskning og utviklingsarbeid av 13.8.2010

AFU har i brev av 30.8.2010 bedt om tilbakemelding og rapportering på enkelte område, under her er AFUs tekst i kursiv, fakultetets rapportering i vanleg skrift:

Opplevd studiekvalitet på nivå 3: AFU gjennomførte i mai 2010 en spørreundersøkelse blant alle ph.d.-studentene ved UiT. På bakgrunn av tilbakemeldinger fra studentene ønsker vi at fakultetene rapporterer innen følgende områder:

Veiledning

Undersøkelsen viste at 67 % av studentene er svært godt eller godt fornøyd med veileder(ne) og den veiledningen de har fått underveis i studiet. Dette er positivt for UiT, men likevel er 11 % av studentene svært lite eller lite fornøyd med veileder(ne) og veiledningen. Enkelte studenter har også gitt egne kommentarer om veiledningen og forslag til hvordan situasjonen kan bedres. Vi ber fakultetene gi tilbakemelding om følgende:

- *Hvilke kvalifikasjoner anser fakultetene som nødvendig for å være veileder på ph.d.-nivå? Settes det for eksempel krav til at veilederne skal være aktive forskere som publiserer mye og har en viss erfaring som veileder?*

I utfyllende reglar til ph.d.-forskrifta (vedtatt i fakultetsstyret 10.6.2010) er det ingen ytterlegare spesifisering av kravet til rettleiarar enn det som står i forskrifta: "Rettleiar(ane) skal ha doktorgrad eller tilsvarende kompetanse". Derimot har det nye utfyllende regelverket til ph.d.-programmet i humaniora og samfunnsvitskap tatt opp at alle ph.d.-studentane ved fakultetet skal ha to oppnemnte rettleiarar (medrettleiarar, eller hovud- og birettleiar). Bakgrunnen for dette er fleire: Studenten får fleire personar som gir innspel i heile studieperioden, desse kan ha kompletterande kompetanse/ fokusområde - og det blir dermed ein forskjell på faglege innspel som studenten får frå kollegaer i ulike fora, internt og eksternt, som forskingsseminar, konferansar, sluttlesarar og så vidare. Samtidig vil to rettleiarar gi støtte for kvarandre ved at fleire følgjer forskingsprosjektet tett, og spesielt vil dette vere viktig for rettleiarar med mindre erfaring. To rettleiarar opnar også for moglege team-baserte rettleiingar, men dette er individuelt ut frå både ph.d.-studenten og rettleiarane sine ønskjer.

Ph.d.-utvalet oppnemne rettleiarar ut frå institutta sine forslag. Institutta sine forslag til rettleiarar er basert på rettleiarane sine fagområde/kompetanse sett i forhold til studentens

avhandlingsfelt. Rettleiarkapasiteten til den enkelte blir også vurdert, og arbeidsbelastninga innan det aktuelle fagområde blir fordelt. Fleire institutt har lang tradisjon på å hente inn birttleiarar (intern eller ekstern) ut frå behov for rettleiarkompetanse på studentens avhandlingsfelt (f.eks. innanfor eit anna kunnskapsfelt enn hovudrettleiar).

Fakultetet legg også vekt på at fagmiljøa skal ha forskingsseminar der phd-studentane skal legge fram og få kommentarar til sitt arbeid. Dette skal gi fleire kommentarar enn det rettleiarane kan gi, og det vil også medvirke til at fleire gis erfaring med å gi tilbakemeldingar og utviklar den kollektive rettleiarkompetansen.

- *Anser fakultetene at veilederne på nivå 3 har tilfredsstillende pedagogiske kunnskaper?*

Ja, Universitetspedagogisk seminar (UPS) tar også opp rettleiing som tema og gir dermed fakultetets nye vitenskapleg tilsette kunnskapar innan dette feltet. Når det er sagt stiller fakultetet seg positivt til at sentraladministrasjonen/UiT arbeider fram eit forbetra tilbod til universitetets tilsette når det gjeld pedagogisk kompetanse og kunnskapar. Fakultetet har vitenskapleg tilsette som kan bidra i ein slik prosess. Når svært mange ph.d.-studentar gir uttrykk for at dei er nøgd med sine rettleiarar (jamfør første punkt i brev frå AFU) bør det også vere mogleg å bruke denne erfaringa til å peike på faktorar som bidrar til god rettleiing.

- *Hvilke rutiner har fakultetet for de tilfeller der veileder blir syk eller fratrer sin stilling?*

Institutta har ansvar for å oppnemne ny rettleiar til ph.d.-studenten om rettleiar fråtrer sin stilling eller blir langvarig sjuk. Når ph.d.-studentane har to rettleiarar (ny utfyllande regler) vil studentens rettleiingssituasjon ikkje vere så sårbar dersom ein rettleiar er forhindra frå rettleiaransvaret. For ordens skyld nemnes det også at rettleiarane ved fakultetet fortsetter rettleiinga i periodar med FoU-termin.

I tillegg kan det nemnast at det i fakultetets utfyllande reglar til ph.d.-forskrifta står: ”Dersom ein ph.d.-student ønskjer å skifte rettleiar(ar) skal ein grunngjeven søknad om dette rettast til institutt og/eller ph.d.-utvalet. Dersom ein ønskjer å skifte rettleiar fleire gonger, skal det saman med søknaden føreliggje ein detaljert plan over korleis den gjenståande perioden skal brukast”. Fakultetet ønskjer ikkje at det skal vere dramatisk rundt skifte av rettleiar(ar) då det kan vere fleire naturlege årsaker til slike skifter, men med formuleringa i utfyllande reglar ønskjer fakultetet at det skal vere kontinuitet i rettleiinga ved eit skifte.

- *Hvordan følges tidsbruken til veiledning opp på fakultetet?*

Institutta har ansvar for tidsbruken til rettleiing og følgjer opp Retningslinjer for fordeling av arbeidstid for tilsette i undervisnings- og forskarstillingar og utfyllande reglar for HSL-fakultetet (arkivref.: 2010/1294). Rettleiing av doktorgradsavhandlingar er satt til 240 timer. Ansvar for å følgje opp dette ligg først og fremst hjå institutta, og det vert vektlagt at både rettleiar og ph.d.-studentar følgjes opp på dette området gjennom årlege medarbeidarsamtalar som vert gjennomført av instituttleiar eller andre leiarar på instituttet.

Nye ph.d.-studenter

Noen studenter ga i spørreundersøkelsen tilbakemelding om at det tok forholdsvis lang tid fra oppstart til de kom skikkelig i gang med forskningen. I denne sammenheng bes fakultetene om å gi tilbakemelding på hvilke rutiner som er etablert/vil bli etablert for mottak av nye ph.d.-studenter (informasjon, administrativ hjelp, veiledning, oppfølging etc.)

Fakultetet arbeider med nye rutinar for tilsetting av stipendiatar og opptak til ph.d.-programmet (desse rutinane er samarbeid mellom personal, institutt og ph.d.-utval/seksjon for forskningstenester). Dette kan til ein viss grad redusere tidsaspektet frå oppstart til stipendiatane kjem i gang med forskinga (interne studentar).

I tillegg har vi ei handbok som tar opp utfordringar, rettar og plikter som ph.d.-studentar møter, i alle studiets ulike fasar. Vi har fått tilbakemelding frå studentar om at denne er nyttig. Nye studentar får denne tilsendt i papirformat, i tillegg ligg den på internett. For tida er handboka under oppdatering og oversetting til engelsk.

Fakultetet har også eit oppstartsmøte kvart semester, der nye (og gamle) ph.d.-studentar blir invitert til informasjon frå - og dialog med - prodekan forskning og administrasjon. På slike møter brukar fakultetet også å ha ein person som har disputert til å snakke om sine erfaringar med ph.d.-utdanninga.

For nye og potensielle ph.d.-studentar yter forskingsadministrasjonen service og løpande rettleiing om ph.d.-utdanning generelt og fakultetets program spesielt.

Institutta er ein viktig aktør i mottak av nye ph.d.-studentar. Institutta har den daglege oppfølginga i faglege spørsmål og andre utfordringar av praktisk karakter; IT-fasilitetar, kontor osv. Både fakultetet og institutta har gjennomgåande forsøkt å forbetre rutinar etter kvart som det har kome tilbakemeldingar frå ph.d.-studentane. Start på ph.d.-utdanning er samtidig svært individualisert. Tiltreding avtales individuelt, og i periodar av året – spesielt ved mange andre oppgåver og fråvær som følge av ferie – kan dette være en utfordring.

Ph.d.-studenter som finansieres av næringslivsaktører, herunder nærings-ph.d. Ordningen med nærings-ph.d. startet i 2008 som en prøveordning med tildeling av ti stipender på landsbasis, finansiert av Forskningsrådet. Ved UiT har et lite antall ph.d.-studenter finansiering fra næringslivsaktører, inkludert nærings-ph.d. Vi ber fakultetet rapportere om følgende:

- *Er det per i dag tatt opp ph.d.-studenter med denne type finansiering ved fakultetet? Angi i tilfelle hvilke(t) fagområde(r) dette gjelder med navn på finansieringskilden(e).*
Nei, HSL-fakultetet har per i dag ingen ph.d.-studenter under ordninga nærings-ph.d.

- *Hvilke erfaringer har fakultetene med næringslivsaktører som bidragsytere i forskerutdanningen? Har dette bidratt til etablering av andre typer samarbeid og relasjoner til næringslivet?*

Fakultetet / institutta har lite samarbeid med næringslivsaktørar innan forskarutdanninga. Noko samarbeid finnes. Blant anna dei som ble rapportert til forskingsmeldinga 2009, punkt 12 tabell 5 (eksemplar innanfor forskingsområdet er Coop og Sparebank1 Nord-Norge som blant anna har ført til midlar for ph.d.-prosjekt).

Måltall

Fakultetene bes om å oppgi måltall for antall disputaser i årene 2011, 2012 og 2013.

	2011	2012	2013
MÅLTAL	25	25	25

Måltal er basert på historikk frå FS og DBH, samt erfaringar med oppfølging av ph.d.-studentar. HSL-fakultetet setter måltal på 25 disputasar i året for 2011, 2012 og 2013. 25 disputasar er mindre enn om ein skal følgje kor mange som har sluttdato i FS, men det er her tatt høgde for fråfall og at ph.d.-studentar normalt leverer inn avhandling etter sluttdato heller enn før sluttdato.

Punkt 2: KVALITETSSIKRINGSRAPPORT – STUDIEÅRET 2009/2010:PH.D.-PROGRAMMET I HUMANIORA OG SAMFUNNSVITSKAP VED FAKULTET FOR HUMANIORA, SAMFUNNSVITSKAP OG LÆRARUTDANNING

Etter vedtak i Universitetstyret 19.11.2009 har HSL-fakultetet eitt ph.d.-program: Ph.d.-program i humaniora og samfunnsvitskap med 14 studieretningar (før dette var det to ph.d.-program: Ph.d.-programmet i kultur- og samfunnsfag med 9 studieretningar og Ph.d.-programmet i humanistiske fag med 4 studieretningar).

Denne rapporten og analysen av utdanningskvaliteten tar utgangspunkt i del 4 i universitetets kvalitetssystem. Oppbygginga vidare er på aktuelle forhold som er undersøkt, rapportert og analysert:

1. Rekruttering til ph.d. i 2009/2010
2. Gjennomføring, fråfall og resultat
3. Læringsmiljø og kvalitet på aktiviteten
4. Utdanningas relevans
5. Oppfølging

1. REKRUTTERING TIL PH.D. I STUDIEÅRET 2009/2010

Opptak 2009/010 (FS-tal henta i student samlebilde start haust 2009 og vår 2010, per 29.9.2010)

FS – Felles studentsystem viser at fakultetet har 18 ph.d.-studentar med oppstart i studieåret 2009/2010: ti med oppstart haust 2009 og åtte med oppstart vår 2010. Opptaka fordelt på studieretningar er i tabellen:

	Start haust 2009	Start vår 2010	Totalt opptak 2009/2010
Ph.d.-programmet i humaniora og samfunnsvitskap	10	8	18
Arkeologi	0	1	1
Dokumentasjonsvitskap	0	0	0
Filosofi	1	0	1
Historie	1	0	1
Kunstvitskap	1	1	2
Litteratur og kultur	0	2	2
Pedagogikk	2	0	2
Reiseliv	0	0	0
Religionsvitskap	0	1	1
Samfunnsplanlegging og lokalsamfunnsforskning	1	0	1
Sosialantropologi	0	1	1
Sosiologi	0	0	0
Språkvitskap	4	1	5
Statsvitskap	0	1	1

Det er kjente avvik på tal frå FS: Fakultetet har behandla 30 opptakssaker i studieåret 2009/2010, og av desse har 25 fått opptak. Nokon har fått opptak etter startperioden (start vår 2009) og nokon har fått opptak før startperiode haust 2010. Eit par personar som har fått avslag på søknad kunne sende ny revidert søknad på eit seinare tidspunkt, derav er nokre opptak gjort på eit tidlegare avslag.

Avslag på opptak:

Av 30 opptakssaker i studieåret 2009/2010 har fem fått avslag på søknad om opptak (to avslag på søknad om opptak til studieretninga i pedagogikk, to på studieretninga i statsvitenskap og eit avslag på studieretninga i sosiologi).

I vedtak om avslag på søknad er det i desse tilfella vist til fagleg vurdering og/eller karakterkrav, jamfør punkt 6 i utfyllande reglar for ph.d.-program i humaniora og samfunnsvitenskap. Tre søknader er avslått med bakgrunn i karakterkravet saman med den faglege vurderinga, to søknader er avslått med bakgrunn i den faglege vurderinga åleine. Dei faglege vurderingane om å avslå søknaden er stort sett basert på mangelfulle prosjektskildringar, svakt teoretisk forankring og mangelfull metodisk tilnærmingar.

Avslaga og årsaka til dei tyder på at det skjer ei kritisk fagleg vurdering av kvart prosjekt. Dette er eit viktig tiltak for å sikre inntakskvaliteten på ph.d.-programmet.

Klagesaker - opptak:

Fakultetet har hatt to klagesaker på opptak til ph.d.-programmet. Ingen vart tatt til følge i klagenemnda.

Dispensasjonar:

Det er ikkje gitt dispensasjonar frå krav til opptak i dei opptakssakene som er behandla i studieåret 2009/2010.

Reelt tal på ph.d.-studentar:

HSL-fakultetet har per 29.9.2010 registrert 177 aktive studierettar i FS. Hausten 2010 arbeider administrasjonen med ein gjennomgang av dette, då mange av desse er ferdig med stipendiatperioden (mange får flytta studierett jamfør ph.d.-forskrift § 12 Studierett og § 13 Permisjon).

Dei 177 aktive studierettane fordeler seg slik på studieretningane i Ph.d.-program i humaniora og samfunnsvitenskap:

Studieretning	177 aktive studierettar
Arkeologi	8
Dokumentasjonsvitenskap	1
Filosofi	7
Historie	19
Kunstvitenskap	5
Litteratur og kultur	11
Pedagogikk	19
Reiseliv	0
Religionsvitenskap	4
Samfunnsplanlegging og kulturforståing	10

Sosialantropologi	9
Sosiologi	18
Språkvitskap	36
Statsvitskap	30

2. GJENNOMFØRING, FRÅFALL OG RESULTAT

Avlagte doktorgrader 2009/2010:

Fakultetet har hatt 21 disputasar i studieåret 2009/2010 (mot 28 i studieåret 2008/2009).

	Haut 2009	Vår 2010	Til saman i studieåret 2009/2010
Dr.philos.	1	1	2 kreert til Doctor Philosophiae (dr.philos.)
Ph.d.	10	9	19 er kreert Philosophiae Doctor (ph.d.)
			21 disputasar totalt på fakultetet

Desse fordeler seg slik på studieretningane i Ph.d.-program i humaniora og samfunnsvitskap:

Studieretning	Haut 2009	Vår 2010
Arkeologi	0	1 + 1 dr.philos.
Dokumentasjonsvitskap	0	0
Filosofi	0	1
Historie	0	0
Kunstvitskap	0	0
Litteratur og kultur	1 dr.philos.	1
Pedagogikk	2	1
Reiseliv	0	0
Religionsvitskap	0	1
Samfunnsplanlegging og kulturforståing	1	0
Sosialantropologi	1	0
Sosiologi	1	0
Språkvitskap	3	2
Statsvitskap	2	2

Refuserte avhandlingar (alle typar):

Fire kandidatar har fått negativ bedømming (to ph.d. og to dr.philos.). Ein av kandidatane leverte for andre gong. Tre av kandidatane kan levere for andre gong, ny innlevering kan først skje etter seks månadar. Ingen har med andre ord fått anledning til å omarbeide avhandling og levere innan seks månader eller kortare (§ 32, tredje ledd).

Fakultetet har i studieåret behandla ei klagesak på refusjon av avhandling. Klagen vart ikkje tatt til følgje i klagenemnda.

Evalueringar av bedømmingskomitear (tilrådingar og ekspertise):

Evaluering av innstilling/tilråding frå komiteane vert ivaretatt gjennom at prodekan forskning rutinemessig les alle tilrådingane, og gjennomfører nødvendige merknader.

Bedømmingskomiteane sin ekspertise og kompetanse vert ivaretatt gjennom grunngjeving av forslaget (fagleg samansetning, kjønn og representantar frå utanlandske institusjonar) frå

institutta ved oppnemning av komité, jamfør § 27 i ph.d.-forskrifta. Erfaringar dei siste åra viser at institutta gjer ein veldig god jobb med dette.

Gjennomføring:

Tabellen under her viser oversikt over brutto- og netto gjennomføringstid for disputerte vår 2010 og haust 2010 (totalt 19 disputasar).

Bruttotid - år	Nettotid - år
9,01	3,47
7,57	3,80
4,35	3,26
6,45	4,60
6,44	3,72
4,94	3,11
5,40	3,40
4,49	2,50
8,11	3,58
4,37	2,72
4,55	3,55
5,60	3,67
8,01	4,87
4,65	1,72
4,99	2,81
3,89	2,89
14,52	7,76
2,78	2,78
4,14	3,04

Fråfall:

Fakultetet har ingen eksakte tal på fråfall frå ph.d.-programmet i humaniora og samfunnsvitskap. Ph.d.-studentar melder ikkje alltid frå om at dei bryt av i studiet. Til neste års rapport vil fakultetet ha betre tal på fråfallstatistikk, då administrasjonen hausten 2010 arbeider med oppdatering av studenttal i FS og oppfølging av § 12 i ph.d.-forskrifta som slår fast at studentar som står i fare for å miste studieretten etter § 12 skal får skriftleg varsel om det eitt år før studieretten går ut.

Fakultetet har eksemplar på at studentar trekk søknad om opptak rett før eller rett etter vedtak om opptak vert gjort av ph.d-utvalet. Siste studieår har eitt slikt eksempel funne stad. Elles skjer fråfall etter at stipendperioden har gått ut, og det viser seg vanskeleg å ferdigstille avhandling utan finansiering.

3. LÆRINGSMILJØ OG KVALITET PÅ AKTIVITETEN

Administrative ressursar og ph.d.-utval:

Til disposisjon for ph.d.-studiet har fakultetet i studieåret 2009/2010 hatt omtrent 2.7 årsverk:

Fakultetet har etter fusjonen oppretta eit felles ph.d.-utval med 5 medlemmar – oppstart frå 1.1.2010:

- Leiar, prodekan forskning Hans-Kristian Hernes.
- Førsteamanuensis Trude Nergård Nilsen, ILP, vara førsteamanuensis Bengt-Ove Andreassen, ILP.
- Professor Henning Howlid Wærp, IKL, vara Marit Westergaard, CASTL.
- Førsteamanuensis Siv Ellen Kraft, IHR, vara professor Roar Hagen, ISS.
- Stipendiat Njord Wegge, ISS, vara Anja Roth Niemi, IAS.
- Sekretær for utvalet i studieåret 2009/2010: dåverande seksjonsleiar Hege Folkedal, seksjon for forskningstenester.

Kurs, seminar og møte med ph.d.-studentar:

I studieåret 2009/2010 har ikkje fakultetet tilbydd kurs/seminar utan studiepoeng.

Fakultetet tilbyr kvart semester eit velkomstmøte for nye (og gamle) ph.d.-studentar, i studieåret 2009/2010 vart slike møte arrangert 9. oktober 2009 og 11. februar 2010.

Totalt har fakultetet tilbydd 17 ph.d.-emne i 2009/2010 (eitt kurs er arrangert med to emneodar/to studiepoengsvariantar).

DATO / TID	EMNEKODE OG - NAMN	STUDIEPOENG	FAGANSVARLEG	RESULTAT
Hausten 2009	ARK-8002 Forskningsprosessen i arkeologi	5 studiepoeng	Førsteamanuensis Gørill Nilsen, IAS	4 oppmeldt 4 møtt 4 bestått 0 stryk
Hausten 2009	HIF-8011 Advanced Research Topic in Linguistics II	10 studiepoeng	Professor Michal Starke, CASTL	3 oppmeldt 3 møtt 2 bestått 1 stryk KONT.: 1 oppmeldt 1 møtt 1 bestått 0 stryk
10.-11.8.2009	SVF-8040 Kvalitativ forskning. Tema: "Case-studier"	5 studiepoeng	Førsteamanuensis Sissel H. Eriksen, ISS	29 oppmeldt 21 møtt 16 bestått 5 stryk KONT.: 3 oppmeldt 3 møtt 3 bestått 0 stryk
31.8-4.9.2009	STV-8005 Advanced Security Studies	10 studiepoeng	Førsteamanuensis Gunhild Hoogensen Gjørsv	14 oppmeldt 10 møtt 10 bestått 0 stryk
3.-4.9.2009	HIF-8017 Arkiv og diskurs	5 studiepoeng	professor Knut Ebeling / førsteamanuensis Marie-Theres Federhofer, IKL	1 oppmeldt 1 møtt 1 bestått 0 stryk
8.-11.9.2009	HIS-8005 Erfaring, historie, minne	10 studiepoeng	Prof. Narve Fulsås (IHR, UiT), prof. Gro Hagemann (UiO) og dr.phil Ulrike Spring	10 oppmeldt 9 møtt 9 bestått 0 stryk
8.-11.9.2009	HIS-8006	5 studiepoeng	Prof. Narve Fulsås	2 oppmeldt

	Erfaring, historie, minne		(IHR, UiT), prof. Gro Hagemann (UiO) og dr.phil Ulrike Spring	2 møtt 2 bestått 0 stryk
21.-23.9.2009	HIF-8018 Samisk-nordisk-finsk-russisk sosiolingvistikk	10 studiepoeng	professor Tove Bull, IS	6 oppmeldt 6 møtt 5 bestått 1 stryk (ingen KONT.)
24.-26.9.2009	HIF-8016 Arctic Languages: Syntax, Morphology, Lexicon	10 studiepoeng	professor Peter Svenonius, CASTL og professor Mikael Svonni, IS	2 oppmeldt 0 møtt 0 bestått 0 stryk
13.-15.10.2009	SVF-8038 Forskningsetikk	3 studiepoeng	Postdoktor Kjersti Fjørtoft, IFF	29 oppmeldt 28 møtt 28 bestått 0 stryk
2.-5.11.2009	HIF-8003 Vitskapsteori med etikk	10 studiepoeng	Førsteamanuensis Anniken Greve, IKL	19 oppmeldt 16 møtt 14 bestått 2 stryk KONT.: 1 oppmeldt 1 møtt 1 bestått 0 stryk
30.11– 4.12.2009	HIF-8019 Bilingual first language aquisition	5 studiepoeng	Professor Marit Westergaard, CASTL	2 oppmeldt 2 møtt 2 bestått 0 stryk
Våren 2010	HIF-8010 Advanced Research Topic in Linguistics I	10 studiepoeng	Professor Peter Arne Svenonius, CASTL	5 oppmeldt 4 møtt 4 bestått 0 stryk
20.-21.1.2010	PED-8005 Mathematics-creativity-culture: Indigenous profiles and interdisciplinary approaches to innovation, teaching and learning	3 studiepoeng	Førsteamanuensis Anne Birgitte Fyhn	6 oppmeldt 6 møtt 3 bestått 3 stryk
9.-12.3.2010	SVF-8035 Vitskapsteori. Tema: Konstruktivisme versus realisme	7 studiepoeng	Professor Willy Guneriussen, ISS	35 oppmeldt 33 møtt 27 bestått 6 stryk (KONT.: 5 oppmeldt, sensur skjer haust 2010)
Mai 2010	PED-8004 Aksjonsforskning - med vekt på livsverdensfenomenologi ske og mikropolititiske forskningsmetodar.	5 studiepoeng	Professor Tom Tiller, ILP	2 oppmeldt 2 møtt 1 bestått 1 stryk (KONT.: 1 oppmeldt, sensur skjer haust 2010)
16.-18.6.2010	SVF-8040 Kvalitativ forskning. Tema: Samfunnsfaglig	5 studiepoeng	Førsteamanuensis Sissel H. Eriksen, ISS	35 oppmeldt 32 møtt Sensur skjer

	forskning i praksis. Ulike metodar for å skaffe seg eit empirisk materiale i eit samfunnsfagleg forskingsarbeid.			haust 2010
--	--	--	--	------------

Alle ph.d.-emne vert evaluert fortløpande. Faglærer vel form: munnleg evaluering i plenum siste dag, med skjema utlevert under kurset eller ved bruk av questback-skjema (eller ein variant av desse tre). Faglærer leverer også evalueringsrapport. Desse vert lagt fram for ph.d.-utvalet, samlenummer i ephorte er 2009/241.

Evalueringane viser at deltakarane på ph.d.-emne i stor grad er nøgd med emna, men det er forbettringspotensiale i både administrering av emna, planlegging av program og pensum og måten emne vert arrangert med forelesingar og gruppearbeid. Tilbakemeldingar på ønske om pensum i kompendium har i nokre tilfeller vorte følgt opp, og tilbakemeldingar på oppsett av program med forelesingar og gruppearbeid har vorte følgt opp.

Evalueringane av ph.d.-emna viser at ein følgjer retningslinjer og forskrifter (og felles rutinar for forvaltning av doktorgradsutdanninga på UiT). Alle 8000-emna er godkjent i forhold til gjeldande retningslinjer og forskrifter, med registrering i FS. Eksamensavviklinga følgjer eksamensforskrifta.

Ph.d.-studentar ved fakulteta tar også studiepoeng til opplæringsdelen sin ved andre universitet.

Framdriftsrapport for kalenderåret 2009: Årleg framdriftsrapportering frå ph.d.-student og rettleiar, og oppfølging med forskarsamtale med instituttleiing og instituttrapport til ph.d.-utvalet.

Arbeidet med framdriftsrapportering:

I starten av kvart vårsemester sender forskingsadministrasjonen ut skjema for framdriftsrapportering via studentvev. Ph.d.-studentane fekk i e-post av 29. mars 2010 informasjon om framdriftsrapportering for kalenderåret 2009 via studentveven – svarperiode var satt frå 29. mars til 23. april 2010. Rettleiarane fekk e-post 8. april med skjema for framdriftsrapportering. Alle innleverte framdriftsrapportar frå ph.d.-studentar og rettleiarar vart oversendt institutta i brev av 12. mai 2010, med frist til 6. september på å levere instituttrapport til ph.d.-utvalet. Instituttrapportane skal vere basert på forskarsamtale med ph.d.-studentane, den skriftlege tilbakemeldingane i rapportane frå student og rettleiar og oppfølging / tiltak institutta har gjennomført siste år.

Administrative tal på framdriftsrapportar:

Svarprosenten frå studentane var på omtrent 76%. Fire studieretningar hadde svarprosent på over 90: Arkeologi 100%, historie 94%, språkvitskap 94% og pedagogikk 90%. Tre studieretningar hadde svarprosent under 50: Religionsvitskap 33%, filosofi og sosiologi begge med 50%.

Det er visse kjente årsaker til at svarprosenten ikkje kjem opp i 100. Både permisjonar, utanlandsopphald, tidsaspektet, at ein har lite å rapportere om og rapporteringstrøttleik er tilbakemeldingar som kjem på spørsmål om mangel på rapportering. Administrasjonen gir informasjon om at studentar med oppstart på hausten ikkje behøver rapportere (lite å rapportere om for kalenderåret) med mindre dei er godt i gang og vil rapportere. Det same gjeld studentar som har disputert i løpet av hausten, dei vert oppfordra til å rapportere av di

det kan vere nyttige tilbakemeldingar i slutfase – men dei vert ikkje purra om det manglar svar.

Institutttrapportar:

Alle innleverte framdriftsrapportar vert oversendt institutta som bakgrunn til forskarsamtalar instituttleiinga skal ha med ph.d.-studentane. Administrasjonen har mottatt institutttrapportar frå institutt for språkvitskap, CASTL, institutt for kultur og litteratur, institutt for filosofi og førstesemesterstudier, institutt for historie og religionsvitskap, institutt for sosiologi, statsvitskap og samfunnsplanlegging og institutt for arkeologi og sosialantropologi. Institutt for lærarutdanning og pedagogikk har ikkje levert institutttrapport.

Tilbakemeldingane frå institutta viser at dei aller fleste studentane har fått tilbod om forskarsamtale med instituttleiariar eller andre i instituttleiinga. Eitt institutt er forsinka i arbeidet og melder om at forskarsamtalar skal finne stad utover hausten, eitt institutt har ikkje levert institutttrapport og eit institutt har hatt samtalar med ph.d.-studentane dei har arbeidsgivaransvar for medan dei andre (eksterne) studentane er følgt opp ut frå den skriftlege tilbakemeldinga i studenten sin framdriftsrapport.

Forskarsamtalane som har funne stad ser ut til å ha mange like tema: Arbeidssituasjon i form av sosiale og materielle forhold, pliktarbeid, rettleiing, undervisning, informasjon, oppfølging, arbeidsmiljø, tilrettelegging og oppfølging av sjukdom, tida fram til finansiering er slutt og opplæringsdel.

Studentane sine tilbakemeldingar vert tatt til følge så langt institutta har moglegheit til det. Mange tiltak er gjennomført og idear er under planlegging. Viktige tiltak som er nemnd gjennomført og ønska vidare er forskarseminar ved institutta, oppfølgingsseminar med ph.d.-studentar / skriveseminar, sluttlesarordning og nye ph.d.-emne til opplæringsdel. Av utfordringar studentar slit med er blant anna at mange sit med avhandlingsarbeidet i einsemd, problem med utstyr til datavaren / programvaren til UiT og oversikt over ph.d.-emne.

Kvalitetssikring av ph.d.-studiet:

HSL-fakultetet har ei eige nettside "Kvalitet i utdanning" om kvalitetssikring av studium ved fakultetet, inkludert ph.d.-studiet:

http://www2.uit.no/ikbViewer/page/ansatte/organisasjon/kvalitetssikring?p_dimension_id=88147&p_menu=65815&p_lang=2

På nemnde nettside finns informasjon om emne- og programevalueringar, og interne rutinar / retningslinjer for studieadministrasjon på fakultetet frå bachelor til ph.d.-grad.

4. RELEVANS:

Fakultetet har ingen eksakt kunnskap om kor kandidatane får arbeid etter avlagt doktorgrad, men ein kan her vise til UiTs Kandidatundersøkelse 2010, som karrieresenteret hadde prosjektansvar for. Den undersøkinga har med alle kandidatar frå UiT som vart uteksaminert på bachelor, master og ph.d.-nivå i løpet av 2007 og 2009, og som per oktober 2009 var busett i Noreg. I delkapittel 9.2, side 84, i denne undersøkinga finner ein "Hovedstilling i dag – doktorgradskandidater". Der står det blant anna:

"Nær 50 prosent av de med doktorgrad har sin hovedstilling ved et universitet, inkludert universitetssykehus. I tillegg er 6 prosent knyttet til en forskningsinstitusjon som er knyttet til et universitet. Forskningsinstitutter utenfor U&H-sektoren sysselsetter 18 prosent av kandidatene, mens andre typer høyskoler og undervisningsinstitusjoner er tilknyttet 9 prosent av kandidatene. Kun 20

prosent arbeider i sektorer utenfor forskning og undervisning. Disse fordeles med 10 prosent innenfor helse- og sosialsektoren og 10 prosent innefor offentlig forvaltning eller privat virksomhet”.

Dette ser ut til å høve bra med den erfaring fakultetet har frå tidlegare. Ein gjennomgang av lista over disputerte siste år viser at mange eller dei fleste arbeider ved forskingsinstitusjonar i heile Noreg, mange i Nord-Noreg. Dette gjeld både instituttsektoren, høgskular og universitet.

5. OPPFØLGING:

Fakultet vil følge opp kvalitetssikringsrapporten for studieåret 2009/2010 ved å arbeide vidare med blant anna desse spesifikke områda:

- Ph.d.-emner: Jamfør sak phd-u 93-10 vil fakultetet arbeide med årshjul for administrasjon av ph.d.-emne og gi informasjon om tilbodet av ph.d.-emne for kommande semester. Herunder også arbeide med kvalitetssikring av ph.d.-emne i forhold til faglege og administrative rutinar.
- Oppfølging av studieperiode: Adminstrasjonen arbeider hausten 2010 med oppfølging av studieperiode og gir ph.d-studentar varsel eitt år før studieretten går ut jamfør § 12 i ph.d.-forskrifta: *”Den som har teke imot tilbod om studieplass beheld studieretten i ein periode som tilsvarar to år effektiv studietid ut over normert studieprogresjon i heil- eller deltidsstudiar. Fakulteta kan utvida denne tidsramma for sitt/sine program. Utsett studiestart, permisjonar, utestenging frå universitetet og fagleg forseinking skal ikkje reknast med som studietid. Studentar som står i fare for å mista studieretten etter denne regelen skal få skriftlig varsel om det seinast eitt år før studieretten går ut. Den som mister studieretten, kan søkja om nytt opptak.”*
- Adminstrasjonen skal arbeide for å ha oppdatert informasjon på nettsider og oppdatere, samt oversette til engelsk, handboka som gis nye og gamle ph.d.-studentar og tar opp utfordringar, rettar og plikter som ph.d.-studentar møter i alle studiets ulike fasar.